

**Stichting
Pensioenfonds
Rockwool**

Stichting Pensioenfonds Rockwool
Industrieweg 15, 6045 JG Roermond
Postbus 1160, 6040 KD Roermond
Telefoon: 0475 - 35 35 35

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41066094

**Verslag over het boekjaar
1-1-2020 t/m 31-12-2020**

Inhoud

	Pagina
Voorwoord	5
Bestuursverslag boekjaar 2020	
1. Meerjarenoverzicht	7
2. Algemeen	8
3. Organisatie van het fonds	10
4. Uitbesteding	13
5. Bestuursaangelegenheden	14
6. Financiële positie van het fonds	21
7. Pensioenregeling	23
8. Beleggingen	24
9. Risicoparagraaf	28
10. Samenvatting actuair verslag	35
11. Toekomstparagraaf	35
Verslag van de compliance officer	37
Verslag van de Raad van Toezicht	39
Reactie van het bestuur	44
Verslag van Verantwoordingsorgaan	45
Reactie van het bestuur	49
Jaarrekening	
Balans per 31 december	52
Staat van baten en lasten	54
Kasstroomoverzicht	56
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	57
Toelichting op de balans per 31 december	63
Niet in de balans opgenomen activa	68
Gebeurtenissen na balansdatum	68
Toelichting op de staat van baten en lasten	69
Bestemming van Saldo van baten en lasten (x € 1.000)	73
Risicoparagraaf	75

Pagina**Overige gegevens**

Financiering	85
Herverzekering	85
Statutaire resultaatbestemming	85
Actuariële verklaring	86
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	88

Bijlage

Lijst van nevenfuncties	91
Begrippenlijst	93

Voorwoord

De ontwikkelingen op de financiële markten, het pensioenakkoord, Covid-19, IORP, en de toekomst van Pensioenfonds Rockwool hebben in het verslagjaar bijzondere aandacht gevraagd.

De eerste helft van 2020 lag het zwaartepunt bij de maatregelen en gevolgen van de Covid-19 pandemie. Enerzijds was de vraag of het pensioenfonds en haar uitbestedingspartners ondanks de lockdown maatregelen pensioenuitvoering en vermogensbeheer op adequate wijze kon continueren. Anderzijds vroeg het effect van de Covid-19 pandemie extra monitoring van de financiële positie. De getroffen beheersmaatregelen om de continuïteit te waarborgen en de financiële positie te monitoren en waar nodig op in te grijpen op basis van het voor dat soort situaties vastgesteld beleid bleken te werken.

De ontwikkeling van de dekkingsgraad kende in 2020 een stevige dip als gevolg van de Covid-19 crisis. De actuele dekkingsgraad december 2020 van 99,7% lag 1,7% hoger dan de 98,0% van december 2019. In het eerste kwartaal daalde de dekkingsgraad in maart naar het diepste punt van 89,8% om vanaf dat moment de weg omhoog weer op te pakken.

De beleidsdekkingsgraad is gedaald van 97,0% per 31 december 2019 naar 94,8% per 31 december 2020. Om de pensioenen te kunnen indexeren moet de dekkingsgraad per 31 december minimaal 110% bedragen. Nu dit niet het geval was zijn de pensioenen per 1 januari 2021 niet geïndexeerd.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 was voor het vijfde jaar op rij lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2%. Ingeval een fonds gedurende vijf achtereenvolgende jaren een dekkingstekort heeft moeten de opgebouwde en ingegane pensioenen worden verlaagd tot het niveau waarbij het tekort is opgeheven. Dit was het geval per einde 2020. De wetgever heeft in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel de minimaal vereiste dekkingsgraad, net zoals in 2019, ook in 2020 verlaagd (maatregel Koolmees) waardoor het bestuur de mogelijkheid heeft geen korting door te voeren. Het bestuur heeft besloten hiervan gebruik te maken.

In 2020 is besloten dat, indien de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds lager dan 100% is, voor de nieuwe pensioenopbouw een premiedekking (in hoeverre worden pensioenaanspraken kostendekkend ingekocht) wordt gehanteerd die gelijk is aan de actuele dekkingsgraad per 30 september. Dit om de negatieve effecten van een te lage premiedekking evenwichtig over de belangengroepen te spreiden. De dekkingsgraad was op 30 september 94,3%. De in het pensioenreglement opgenomen beoogde opbouw van 1,875% per jaar was al verlaagd naar 1,774% in 2019 en 1,642% in 2020. In het kader van evenwichtige belangenafweging is het opbouwpercentage voor 2021 vastgesteld op 1,211%.

De op 13 januari 2019 van kracht geworden IORP2 richtlijn heeft onder andere als doel het creëren van organisatorische waarborgen voor een onafhankelijk en integraal risicomanagement.

In 2020 is door het pensioenfonds het risicomanagementbeleid aangepast aan de eisen van IORP2 en zijn drie sleutelfunctiehouders benoemd.

Op 5 juni 2019 zijn de hoofdlijnen van het Pensioenakkoord gepresenteerd. Op 6 juli 2020 heeft minister Koolmees de uitwerking van dit pensioenakkoord aan de Tweede Kamer gestuurd. Het nieuwe pensioenstelsel biedt perspectief op een koopkrachtig pensioen dat directer meebeweegt met de ontwikkeling van de economie.

Het pensioenakkoord wordt in 2021 uitgewerkt in wetgeving waarvan het de bedoeling was dat deze per 1 januari 2022 van kracht werd. Inmiddels is aangekondigd dat deze datum is uitgesteld tot 1 januari 2023. Er wordt voorzien in een overgangperiode van vier jaar zodat in 2027 alle pensioenfondsen over zijn naar het nieuwe pensioenstelsel.

In 2020 is intensief overleg gevoerd over de toekomst van het pensioenfonds. Door sociale partners is besloten de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst opnieuw uit te stellen. De besprekingen over de toekomst worden voortgezet in 2021 waarbij de kansen en risico's van een zelfstandige overgang van het pensioenfonds naar het nieuwe pensioenstelsel in de overwegingen worden betrokken.

2021 is voor de toekomst van het pensioenfonds een belangrijk jaar. De inzet van het bestuur is om in constructief overleg te blijven met sociale partners met respect voor ieders verantwoordelijkheid. Het pensioenfonds is verantwoordelijk voor de keuzes over het opgebouwde vermogen en sociale partners beslissen over de toekomstige pensioenopbouw. Doel is de vorm te kiezen die het belang van alle deelnemers op de lange termijn het beste dient.

Namens het bestuur bedanken wij allen die zich in 2020 voor ons pensioenfonds hebben ingezet.

Roermond, 14 juni 2021

E. Donders, voorzitter

E. Bosman, secretaris

W. Koch, bestuurslid

G. Monsieur, bestuurslid

Bestuursverslag boekjaar 2020

1. Meerjarenoverzicht

	2020	2019	2018	2017	2016
Aantallen					
Deelnemers	1.211	1.248	1.262	1.187	1.137
Gewezen deelnemers	960	955	943	934	918
Pensioengerechtigden	981	937	902	858	843
Totaal aantal verzekerden	3.152	3.140	3.107	2.979	2.898
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Beleggingen					
Belegd vermogen	484.169	421.404	349.452	332.947	333.022
Beleggingsopbrengsten	57.677	67.326	-3.339	8.130	22.864
Rendement o.b.v. total return	13,6%	19,2%	-0,9%	2,2%	7,2%
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen	487.823	432.306	364.369	349.361	348.826
Voorziening ziekten ¹⁾	1.517	1.332	1.318	1.272	1.182
Totaal technische voorzieningen	489.340	433.638	365.687	350.633	350.008
Reserves					
Algemene reserve	-1.617	-8.826	-12.174	3.904	-7.487
Beschikbaar vermogen voor risico pensioenfonds	487.723	424.812	353.513	354.537	342.521
Premiebijdragen	13.528	12.840	11.901	11.291	10.623

1) Het pensioenfonds houdt een IBNR (incurred but not reported) voorziening aan om te voorzien in de verwachte premievrijstelling de komende twee jaar. Deelnemers die ultimo 2020 al ziek zijn kunnen vanuit die situatie binnen twee jaar in de WIA terecht komen, waarbij aan hen vanaf dat moment premievrijstelling wordt verleend. Het fonds stelt de IBNR voorziening op tweemaal de jaarrisicopremie arbeidsongeschiktheid op marktwaarde grondslagen, aangezien dit de verwachte last is die hieruit zal volgen.

	2020	2019	2018	2017	2016
Pensioenuitkeringen	7.542	6.779	6.284	5.888	5.951
Dekkingsgraad FTK ¹⁾	99,7%	98,0%	96,7%	101,1%	97,9%
Beleidsdekkingsgraad ²⁾	94,8%	97,0%	100,1%	99,8%	95,8%
Vereiste dekkingsgraad (feitelijk)	113,3%	112,4%	111,9%	113,4%	115,3%
Vereiste dekkingsgraad (strategisch)	111,7%	112,0%	113,0%	114,5%	115,0%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,2%	104,2%	104,2%	104,2%	104,2%

2. Algemeen

Rechtsvorm en aangesloten werkgever

Stichting Pensioenfonds Rockwool is een ondernemingspensioenfonds. Door het pensioenfonds wordt de pensioenregeling uitgevoerd van ROCKWOOL B.V. Het fonds heeft de stichting als rechtsvorm en is statutair gevestigd te Roermond. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41066094 en is opgericht op 18 februari 1977. Gedurende het jaar was het fonds aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Missie en doelstelling van het pensioenfonds

Het fonds voert voor onze deelnemers de pensioenregeling uit op een verantwoordelijke, evenwichtige, betrouwbare, kostenbewuste, transparante, laagdrempelige en maatschappelijk verantwoorde wijze. Het fonds communiceert hierover begrijpelijk en transparant.

Doelstelling

Het fonds heeft als doel te zorgen voor een ouderdomspensioen voor deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden en voor een nabestaandenpensioen voor de (gewezen) partners en kinderen van de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden.

Uitvoering ten behoeve van onze deelnemers

Het fonds voert de pensioenregeling in opdracht van de sociale partners uit voor haar deelnemers. In de besluiten die het fonds neemt staat steeds het belang van de deelnemers centraal. Het fonds heeft geen commercieel belang (non-profit) en alle baten komen ten gunste van haar deelnemers. Het fonds is in 1977 opgericht om (oud-) medewerkers en hun gezinnen een inkomen te bieden bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd of bij overlijden en om in geval van (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid de pensioenopbouw van de deelnemer (gedeeltelijk) premievrij voort te zetten.

Evenwichtig

Het bestuur is van mening dat het delen van kosten en risico's tussen deelnemers leidt tot een betere uitgangspositie van alle individuele deelnemers. Deze kosten- en risicodeling heeft niet alleen betrekking op verschil in levensverwachting tussen verschillende leeftijdsgroepen maar ook op de wijze waarop een pensioenfonds haar financiële middelen belegt. De belangen van de verschillende groepen deelnemers lopen niet in alle situaties parallel. Het bestuur van het fonds is zich hiervan terdege bewust. In de besluiten die het fonds neemt, worden de belangen van alle groepen deelnemers evenwichtig afgewogen. Het bestuur legt hierover verantwoording af aan

1) Dekkingsgraad berekend op basis van rentetermijnstructuur ultimo jaar. Hiermee is rekening gehouden bij de waardering van de technische voorziening.

2) De beleidsdekkingsgraad vanaf 1 januari 2015 berekend op basis van het twaalfmaands gemiddelde.

het door de deelnemers van het pensioenfonds gekozen Verantwoordingsorgaan en kent een intern toezicht dat uitgeoefend wordt door de Raad van Toezicht. Beide organen doen hiervan verslag in het jaarverslag.

Pensioenregeling

De pensioenregeling die het pensioenfonds voor de sociale partners uitvoert, heeft de vorm van een voorwaardelijke middelloonregeling. Elke deelnemer bouwt, indien de premie toereikend is, jaarlijks 1,875% pensioen op over het pensioengevend salaris in dat jaar verminderd met de geldende AOW- franchise. Het pensioengevend salaris is gemaximeerd op grond van de Wet op de loonbelasting 1964. De pensioenrichtleeftijd van de regeling is gesteld op de eerste van de maand waarin de deelnemer de 68-jarige leeftijd bereikt. De pensioenregeling is om een aantal redenen 'voorwaardelijk'. De pensioenopbouw is afhankelijk van de toereikendheid van de pensioenpremie voor dat jaar. Indien deze niet voldoende is, zal in het betreffende jaar de pensioenopbouw worden beperkt. In 2020 was de premie niet toereikend en was de opbouw 1,642%. Ook voor 2021 is de premie niet toereikend om een opbouw van 1,875% te realiseren, en naar verwachting zal ook na 2021 de premie niet toereikend zijn. De reden hiervoor is met name de lagere rente die voor het berekenen van de mogelijke opbouw moet worden gehanteerd. Daarnaast heeft het bestuur besloten dat, indien de dekkingsgraad van het pensioenfonds lager is dan 100%, de premiedekkinggraad gelijk dient te zijn aan de dekkingsgraad. Deze keuze is gemaakt in het kader van de evenwichtige belangenafweging tussen de verschillende belanghebbendegroepen. Het bestuur heeft de sociale partners gevraagd de premie te verhogen zodat een opbouw van 1,875% mogelijk is. Sociale partners hebben hier afwijzend op gereageerd.

Daarnaast zijn de opgebouwde pensioenen en de pensioenuitkeringen afhankelijk van de financiële positie van het fonds. Indien de financiële situatie van het pensioenfonds daar aanleiding toe geeft, kunnen de opgebouwde en ingegane pensioenen worden verlaagd.

Jaarlijks beslist het bestuur of alle opgebouwde pensioenen en de pensioenuitkeringen worden aangepast en zo ja, met welk percentage. Dit is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds, die tenminste op het voor toeslag wettelijk vereiste niveau moet zijn, zowel vóór als na toeslagverlening. De toeslagregels van het fonds zijn vastgelegd in het toeslagbeleid.

In 2020 stond de financiële positie van het pensioenfonds het niet toe dat er toeslagen verleend konden worden. Ook in 2021 zal dit niet het geval zijn.

De deelnemer heeft met inachtneming van de bepalingen van het pensioenreglement volgens de regeling aanspraak op:

- Ouderdomspensioen voor zichzelf;
- Partnerpensioen voor de partner;
- Wezenpensioen voor de kinderen;
- Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

Financiering van de pensioenregeling

De inhoud van de pensioenregeling is onderdeel van de arbeidsvoorwaarden. Deze arbeidsvoorwaarden worden overeengekomen tussen de sociale partners (werkgever en de vertegenwoordigers van de werknemers, de vakbonden). Ook de pensioenpremie vormt onderdeel van die afspraken. Op basis van die afspraken wordt door de werkgever een uitvoeringsovereenkomst gesloten met het pensioenfonds. De taak van het bestuur van het pensioenfonds is onder meer het toetsen of de gewenste pensioenregeling kan worden uitgevoerd voor de afgesproken premie. Hierbij wordt onder andere getoetst op financierbaarheid, uitvoerbaarheid, uitlegbaarheid, communiceerbaarheid en evenwichtigheid.

De pensioenregeling is een "Voorwaardelijk geïndexeerd middelloon"-regeling. De werkgever betaalt hiervoor een vaste premie. De actieve deelnemers betalen een eigen bijdrage ten behoeve van de pensioenregeling aan de werkgever. De werkgever heeft geen verplichting tot het betalen van aanvullende bedragen als er bij het pensioenfonds een tekort ontstaat. Ook het omgekeerde geldt: in geval van overschotten kan de werkgever geen geld aan het fonds onttrekken. Het verzekeringstechnisch risico en het beleggingsrisico liggen bij het pensioenfonds.

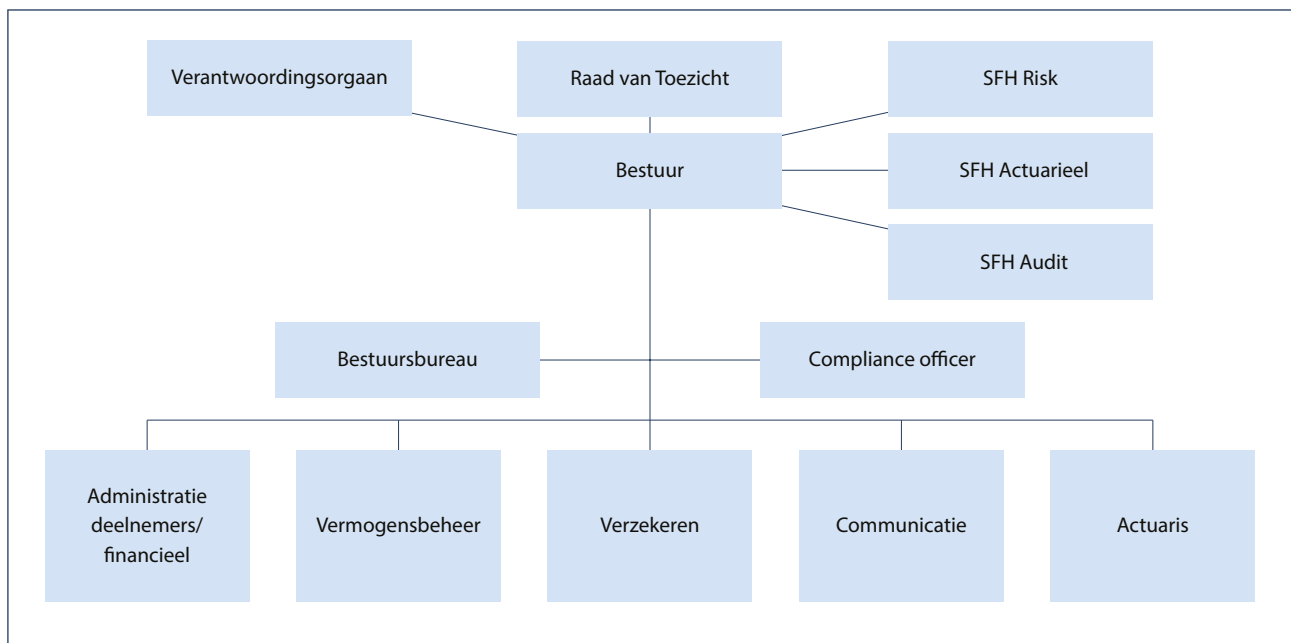
Begrijpelijke en transparante communicatie

Het bestuur realiseert zich dat pensioen door deelnemers vaak als ingewikkeld wordt ervaren. Het bestuur streeft ernaar om naar de deelnemers zo duidelijk en eenvoudig mogelijk te communiceren over het pensioen.

Ook vindt het bestuur het belangrijk dat de deelnemers op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in het fonds. Niet alleen in goede maar ook in mindere tijden informeert het pensioenfonds de deelnemers over de genomen besluiten, gemaakte keuzes en achterliggende overwegingen. Het fonds zorgt voor een adequate website (www.pensioenfondsrockwool.nl), waarop de voor de deelnemers meest relevante informatie wordt vermeld en toegelicht. Op de website heeft het fonds "Mijn pensioencijfers" opgenomen. In een beveiligde omgeving wordt voor deelnemers een overzicht van hun bij het fonds opgebouwde en te bereiken pensioen weergegeven. Daarnaast heeft de deelnemer de mogelijkheid om via de pensioenplanner ("mijn pensioen") verschillende keuzemogelijkheden door te rekenen wat er in het pensioen van de deelnemer verandert wanneer een deelnemer korter of langer gaat werken, eerder met pensioen wil of kiest voor meer of minder partnerpensioen (uitruilen van pensioen). Voorts hebben (gewezen) deelnemers ook altijd de mogelijkheid om (mondeling) geïnformeerd te worden door het bestuursbureau.

In 2020 heeft het fonds twee papieren nieuwsbrieven aan deelnemers en gepensioneerden gestuurd. Bij de eerste nieuwsbrief is een verkort jaarverslag opgenomen waarbij het fonds heeft gekozen voor een grafische opzet. Aan de hand van relevante "visuals" kunnen deelnemers zich snel een beeld vormen over de situatie waarin het fonds zich bevindt. Individuele communicatie naar de deelnemers bestaat uit Pensioen 123 (laag 1) bij indiensttreding, een jaarlijkse opgave van het opgebouwde pensioen (het Uniform Pensioenoverzicht, kortweg UPO) en brieven bij bijzondere gebeurtenissen, zoals bij echtscheiding, waardeoverdracht en overlijden. Dit alles doet het fonds in voor deelnemers begrijpelijke bewoordingen.

3. Organisatie van het fonds

Bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling. Zo behoort het tot de taken van het bestuur een uitvoeringsovereenkomst te sluiten met de werkgever en verslag te doen aan de deelnemers en andere betrokkenen van het beleid van het fonds. Ook is het bestuur verantwoordelijk voor het solide beheer van het belegde vermogen. Het bestuur is paritair

samengesteld en bestaat uit vier bestuurders. De voorzitter wordt op voordracht van de werkgever benoemd. Daarnaast wordt één andere bestuurder op voordracht van de werkgever benoemd. Op voordracht van de werknemersvertegenwoordiging in het Verantwoordingsorgaan wordt de werknemersbestuurder benoemd. Op voordracht van de gepensioneerdenvertegenwoordiger in het Verantwoordingsorgaan wordt de bestuurder namens de geleding gepensioneerden benoemd.

Het bestuur hecht grote waarde aan de geschiktheid (kennis, inzicht, oordeelsvorming en professioneel gedrag) van de bestuursleden en overige betrokkenen bij het pensioenfonds. Sinds 1 juli 2012 dienen bestuurders bij aantreden minimaal te voldoen aan geschiktheidseisen van DNB (geschiktheidsniveau A). Bij toetsing houdt DNB rekening met de functie en beschikbaarheid van het bestuurslid, alsmede met de aard, omvang, schaal en complexiteit en het risicoprofiel van het pensioenfonds en de samenstelling en het functioneren van de bestuurders tezamen. Bij de werving- en selectieprocedure van een bestuurslid worden, afhankelijk van het profiel en de deskundigheden van de zittende bestuursleden, de geschiktheidseisen en de benodigde specifieke deskundigheden opgenomen in de profielschets.

Bestuurssamenstelling

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Vertegenwoordiging</i>	<i>Lid sinds</i>	<i>Zittingsduur</i>
Dhr. E. Donders (1953)	Voorzitter	Werkgever	17-10-2017	01-01-2024
Dhr. E. Bosman (1966)	Secretaris	Werknemers	02-10-2017	01-01-2025
Dhr. W. Koch (1967)	Lid	Werkgever	02-09-2019	01-01-2024
Dhr. G. Monsieur (1950)	Lid	Gepensioneerden	12-12-2016	01-01-2024

Raad van Toezicht

De wettelijke taak van de Raad van Toezicht is toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De Raad is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het Verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

De Raad geeft onder meer goedkeuring aan de besluiten van het bestuur inzake:

- Het jaarverslag en de jaarrekening.
- De profielschets van de bestuurders.
- Het beleid inzake de beloningen.

Het bestuur van het fonds legt de benoeming van een kandidaat bestuurder voor aan de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht kan de benoeming van deze kandidaat bestuurder beletten indien deze niet voldoet aan de profielschets. De Raad kan de bestuurders van het fonds schorsen of ontslaan wegens disfunctioneren.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Lid sinds</i>	<i>Zittingsduur</i>
Dhr. H. de Valck (1963)	Voorzitter	01-07-2014	01-07-2022
Mevr. I. Nijhuis (1973)	Lid	30-01-2017	01-07-2021
Mevr. M. Oostenbrink (1964)	Lid	19-03-2018	01-07-2024

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan werkt volgens het door het bestuur goedgekeurde reglement. Het verslag van het Verantwoordingsorgaan is elders in dit jaarverslag opgenomen. Het Verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de Raad van Toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

Het Verantwoordingsorgaan heeft onder meer een adviesrecht inzake de vorm en inrichting van het toezicht, het beloningsbeleid, het communicatiebeleid en het premiebeleid.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Vertegenwoordiging</i>	<i>Lid sinds</i>	<i>Zittingsduur</i>
Dhr. J. Ruijters (1964)	Voorzitter	Werkgever	30-08-2019	01-07-2021
Dhr. J. van der Meulen (1964)	Lid	Werknemer	01-07-2018	01-07-2021
Dhr. J. Kocken (1948)	Lid	Gepensioneerden	01-07-2013	01-07-2023
Mevr. K. Goossens (1982)	Lid	Werknemer	01-07-2019	01-07-2022

Organisatie/governance/implementatie van de IORP II-richtlijn

In 2020 is de organisatie & governance van het fonds in het kader van de implementatie van de IORP II-richtlijn aangepast. In verband met deze richtlijn dienen pensioenfondsen te beschikken over sleutelfunctiehouders op de terreinen actuarieel, risk en interne audit. Het fonds heeft de sleutelfuncties als volgt ingericht.

Sleutelfunctie	Sleutelfunctiehouder	Vervullerschap
Interne audit	De heer W. Koch (bestuurslid)	Mevrouw N. Gerritsen (bestuursbureau)
Actuarieel	Certificerend actuaaris EY Actuarissen De heer C. Snoeks	Certificerend actuaaris EY Actuarissen
Risk	De heer F. van Rijn	Willis Towers Watson

DNB heeft ingestemd met deze opzet van de sleutelfuncties binnen het fonds. De sleutelfunctiehouders zijn door DNB getoetst op geschiktheid en betrouwbaarheid.

Bestuursbureau

De uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden gebeurt door een eigen bestuursbureau in samenwerking met de diverse uitvoeringsorganisaties. Deze werkzaamheden betreffen bestuursondersteuning, pensioenadministratie, vermogensbeheer en risicomanagement. Het bestuur blijft, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>
Dhr. F. Reuling	Bestuurssecretaris
Mevr. N. Gerritsen	Financieel specialist

Beleggingsadviescommissie

Door het bestuur is een beleggingsadviescommissie ingesteld. De commissie dient als adviesorgaan van het bestuur. De taken en verantwoordelijkheden van de commissie zijn door het bestuur vastgesteld. De taken zijn het doen van voorstellen voor het beleggingsbeleid, het opstellen van het beleggingsplan en het monitoren van de vermogensbeheerders. De feitelijke besluiten worden binnen het bestuur genomen. De heer E. Bosman is sinds oktober 2017 voorzitter van de beleggingsadviescommissie. De heer W. Schapendonk is als extern lid toegevoegd. De heer E. Donders is toehoorder in de beleggingsadviescommissie. De beleggingsadviescommissie werd in 2020 ondersteund door NN Investment Partners (NNIP) als fiduciair manager.

Compliance officer

Compliance beoogt een integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds en een integere cultuur te bewerkstelligen waarin het vanzelfsprekend is dat aan het fonds verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving. De compliance officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures. De heer R. Wintjes is compliance officer van het fonds. In dit bestuursverslag is een rapportage van de compliance officer opgenomen.

Extern toezicht

Het pensioenfonds heeft te maken met verschillende toezichthouders. De belangrijkste toezichthouders zijn De Nederlandsche Bank N.V. ("DNB"), die het prudentieel en materieel toezicht uitvoert en de Autoriteit Financiële Markten ("AFM"), die het gedragstoezicht uitvoert.

Prudentieel en materieel toezicht

Prudentieel toezicht is het toezicht gericht op de normen ten aanzien van de financiële soliditeit van pensioenfondsen en op het bijdragen aan de financiële stabiliteit van de sector van pensioenfondsen. Het materieel toezicht is gericht op alle normen in de wet die geen onderdeel uitmaken van het prudentieel toezicht of het gedragstoezicht door de AFM. Het ziet toe of de statuten en het pensioenreglement van pensioenfondsen voldoen aan de wet- en regelgeving. DNB heeft bijzondere bevoegdheden voor onder meer het toetsen op geschiktheid en betrouwbaarheid van bestuurders, beleidsbepalers en medebeleidsbepalers van pensioenfondsen, collectieve waardeoverdracht, de financiële opzet van pensioenfondsen en toezicht op externe accountants en certificerende actuarissen. De externe accountant controleert en verstrekt een verklaring over de getrouwheid van de jaarrekening. De certificerende actuaaris stelt een certificeringsrapport op waarin zijn verklaring of voldaan is aan de artikelen 126 tot en met 140 van de pensioenwet is opgenomen.

Gedragstoezicht

Gedragstoezicht is het toezicht gericht op de naleving van de normen voor communicatie en voorlichting aan deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden door pensioenuitvoerders. De AFM ziet ook toe op de naleving van normen voor het tegengaan van misbruik van voorwetenschap en het voorkomen van belangenconflicten met betrekking tot transacties in financiële instrumenten. Het pensioenfonds heeft daarvoor een gedragscode opgesteld waarop door de compliance officer wordt getoetst. Alle aan het pensioenfonds verbonden personen hebben zich verplicht deze gedragscode te volgen.

4. Uitbesteding

Het bestuur heeft een aantal kerntaken uitbesteed, zoals de uitvoering van het vermogensbeheer, de pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de financiële- en actuariële verslaglegging. Bij het uitbesteden van deze activiteiten blijft de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering en de resultaten volledig bij het bestuur.

Uitbestedingsbeleid

Vanwege het belang van uitbesteding en de hoge mate waarin het pensioenfonds gebruik maakt van uitbesteding en inkoop van diensten, is door het bestuur een uitbestedingsbeleid vastgesteld waarin onder andere de visie, uitgangspunten en de beheersing van de uitbesteding en de inkoop van diensten is uitgewerkt.

Pensioen- en deelnemersadministratie

De pensioen- en deelnemersadministraties, de financiële administratie en de financiële verslaglegging zijn uitbesteed aan AZL, waarbij de afspraken zijn vastgelegd in een overeenkomst en een Service Level Agreement (SLA). Tot de uitbesteding behoort de administratie van de deelnemers, (opgebouwde) pensioenen, pensioenuitkeringen en de uitbetaling van de ingegane pensioenen. Voorts wordt ook de verzending van onder andere Pensioen 123 (laag 1), de stopbrief, de pensioeningangsbrief en het Uniform Pensioen Overzicht (UPO) door AZL uitgevoerd. Bij vragen over het pensioen kunnen de (gewezen) deelnemers terecht bij de afdeling klantenservice van AZL.

Op hoofdlijnen wordt door middel van het bespreken van SLA-rapportages en het beoordelen van de ISAE 3402-rapportages (zie ook uitbestedingsrisico's in paragraaf Risicomanagement) binnen het bestuur de performance van de uitbestede diensten gemonitord. Jaarlijks worden de geleverde prestaties van de uitbestede diensten geëvalueerd op de belangrijkste indicatoren waarop deze partijen geselecteerd zijn. Naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie neemt het bestuur een besluit om de dienstverlening wel of niet te continueren.

Vermogensbeheer en financieel balansrisicomanagement

Het pensioenfonds heeft NNIP als fiduciair manager aangesteld. Binnen de door het fonds geformuleerde beleidsdoelstellingen adviseert NNIP over het beheersen van de rente-, inflatie-, valuta- en aandelenrisico's door middel van beleggingen. NNIP heeft voor de derivaten de bevoegdheid om, binnen het door het bestuur gedefinieerde strategisch beleggingsbeleid aan- en verkopen in fondsen uit te voeren. Het pensioenfonds heeft een overeenkomst tot vermogensbeheer ("Portfolio Management Agreement") en een SLA gesloten met NNIP. NNIP voert het beheer over het Mandaat (de beleggingen inclusief derivaten). NNIP administreert de volledige portefeuille en rapporteert op maand- en kwartaalbasis. Monitoring vindt plaats door middel van beoordeling en bespreking van maand- en kwartaalrapportages alsmede de ISAE 3402-rapportages.

Certificering en Advisering

Actuariaat

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen certificerende en adviserende werkzaamheden. Het bestuur heeft gedurende 2020 de adviserende werkzaamheden opgedragen aan Willis Towers Watson. EY Actuarissen verzorgt de certificerende werkzaamheden.

Controle

De controle van de jaarrekening is opgedragen aan PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Externe ondersteuning

Het fonds maakt waar nodig gebruik van externe deskundigheid voor actuariaat, risicomanagement en juridisch advies.

5. Bestuursaangelegenheden

Samenstelling bestuur

In het verslagjaar zijn er geen personele wijzigingen in het bestuur geweest. De heer E. Bosman is, na het eindigen van zijn statutaire zittingstermijn, op voordracht van de werknemersvertegenwoordigers in het verantwoordingsorgaan herbenoemd.

Financiering

De financiering van de pensioenvoorzieningen vindt plaats door bijdragen van werkgever en werknemers. De afspraken met betrekking tot de financiering en uitvoering van de pensioenregeling zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en de aangesloten onderneming. De premie bedraagt 32,6% van de premiegrondslag. Daarnaast wordt de waarde van een leeftijdsgedag van de medewerkers die op 1 januari van het jaar ouder zijn dan 40 jaar door de werkgever als premie betaald.

ABTN

In de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) is omschreven welk beleid wordt gevoerd om de doelstellingen van het fonds te kunnen nakomen. In de ABTN wordt nader ingegaan op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling (pensioenovereenkomst), de financiële opzet (grondslagen, het beleidskader en sturingsmiddelen), het beleggingsbeleid, het crisisplan, de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst. De laatste aanpassing van de ABTN heeft plaatsgevonden in december 2020. Daarbij is onder meer het premiebeleid aangepast en zijn aanvullende crisismaatregelen vastgelegd.

Statuten

In 2020 zijn de statuten van het pensioenfonds niet gewijzigd.

Bestuursvergaderingen

In 2020 heeft het bestuur negen keer vergaderd. Daarnaast is door het bestuur verschillende keren aanvullend overleg gevoerd over specifieke onderwerpen. Door de COVID-maatregelen hebben de meeste bestuursvergaderingen en overleggen digitaal plaatsgevonden.

Een zeer belangrijk en veelvuldig besproken bestuurlijk onderwerp is de toekomst van het fonds. Evenals in 2019 heeft het bestuur ook in 2020 veel tijd besteed aan de toekomst van het pensioenfonds en overleg daarover met sociale partners. Reeds in 2019 hebben sociale partners aangegeven een sterke voorkeur te hebben voor overgang naar pensioenfonds PGB.

De door COVID veroorzaakte koersontwikkelingen op de financiële markten zorgde ervoor dat de dekkingsgraden van pensioenfondsen sterk daalden. Door het voorzichtiger beleggingsbeleid was de daling bij het pensioenfonds geringer dan bij veel andere pensioenfondsen. Dit leidde ertoe dat het verschil in dekkingsgraad met pensioenfonds PGB veel geringer werd.

Op verzoek van sociale partners is door het bestuur opnieuw gekeken of aansluiting bij PGB een mogelijke toekomstoplossing voor het pensioenfonds kon zijn. Het bestuur heeft geconcludeerd dat PGB onder voorwaarden inderdaad een aantrekkelijk pensioenfonds voor de bij het pensioenfonds opgebouwde pensioenaanspraken kan zijn. In het verslagjaar heeft het bestuur de verschillende andere alternatieven gemonitord. De gesprekken met sociale partners over de voorwaarden voor beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst en een daaropvolgende overgang naar PGB hebben in het verslagjaar niet tot overeenstemming geleid. Met de komst van de concept wetgeving (pensioenakkoord) in december 2020 is een nieuwe dimensie toegevoegd die moet worden meegenomen in de keuze voor de toekomst.

De dekkingsgraad per eind 2020 was bepalend voor de beoordeling of het pensioenfonds zou moeten overgaan tot het verlagen van de opgebouwde pensioenen. Op basis van het wettelijke toetsingskader was de dekkingsgraad van het pensioenfonds onvoldoende omdat de dekkingsgraad langer dan vijf jaar onder het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen lag. De regering heeft echter, vooruitlopend op het nieuwe pensioenstelsel, aangegeven dat onnodige kortingen van pensioenen zoveel mogelijk voorkomen dienen te worden. De daartoe geboden tegemoetkoming bood het pensioenfonds de mogelijkheid een verlaging van de pensioenen per einde 2020 te vermijden. Van deze mogelijkheid heeft het pensioenfonds gebruik gemaakt. Dit betekent echter niet dat een verlaging van pensioenen van de baan is. De door de regering geboden tegemoetkoming betreft alleen 2020. Of in de komende jaren de mogelijkheid tot het vermijden van pensioenverlagingen eveneens kan worden gebruikt is afhankelijk van de voortgang in het wetgevingstraject van het nieuwe pensioencontract.

De financiële positie van het pensioenfonds heeft ook in 2020 alle aandacht van het bestuur gehad. Ondanks de turbulentie op de financiële markten heeft het pensioenfonds in 2020 een stijging van de dekkingsgraad van 1,7% genoteerd. Dit werd veroorzaakt door een beleggingsrendement van 13,6% bij een verder gedaalde rente. De beleidsdekkingsgraad daalde naar 94,8%. De daling van de beleidsdekkingsgraad is met name het gevolg van de tijdelijke daling van de aandelenmarkten in 2020.

Het bestuur heeft in 2020 met de benoeming van de sleutelfunctionarissen de organisatorische inrichting uit hoofde van de IORP II regelgeving voltooid.

Code Pensioenfondsen

Het pensioenfonds voldoet aan de meeste in de Code opgenomen normen. Op een aantal normen is dit (nog) niet het geval. Hierna worden deze benoemd en toegelicht:

Norm 26. In 2019 is een beperkt programma met betrekking tot permanente educatie van bestuursleden vastgesteld waarbij het bestuur onder meer heeft uitgesproken dat dit voor de professionele bestuurders een eigen verantwoordelijkheid is. Het in de Code genoemde programma bestaat nog niet. Eind 2020 is dit onderwerp aangehouden. Indien duidelijk wordt dat de uitvoeringsovereenkomst in 2022 wordt voortgezet zal het programma in de tweede helft van 2021 worden vormgegeven.

Norm 33. Het bestuur voldoet niet aan de norm dat daarin tenminste één vrouw zitting heeft. Ook aan de norm dat mensen jonger dan 40 jaar zitting hebben in het bestuur en Raad van Toezicht wordt niet voldaan. Door het toetreden van een jongere vrouwelijke deelnemer is diversiteit in het Verantwoordingsorgaan in 2019 wel ingevuld. Het opstellen van een stappenplan om tot meer diversiteit te komen is in 2020 eveneens aangehouden. Ook hiervoor geldt dat dit in de tweede helft van 2021 wordt vormgegeven indien duidelijk is dat de uitvoeringsovereenkomst in 2022 wordt voortgezet.

Zelfevaluatie

Zelfevaluatie is voor het bestuur een continu proces. Iedere bestuursvergadering wordt na afloop geëvalueerd.

In 2020 heeft de voorzitter de zelfevaluatie met de individuele bestuursleden uitgevoerd. Hoewel er altijd ruimte is voor verbetering is het bestuur tevreden over het functioneren, de geschiktheid van de leden, de onderlinge samenwerking en de samenwerking met het bestuursbureau en het verantwoordingsorgaan.

Naleving wet- en regelgeving

In 2020 zijn door de toezichthouder DNB geen dwangsommen of boetes opgelegd. Ook heeft DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder. Door de AFM is in 2020 een brede uitvraag gedaan naar de communicatie bij pensioenfondsen die de pensioenopbouw in 2020 hebben verlaagd. Het pensioenfonds was onderdeel van deze uitvraag. Naar aanleiding van het onderzoek is de AFM van mening dat het pensioenfonds in overtreding is door deelnemers niet te wijzen op een wijziging van het pensioenreglement. De AFM heeft op 16 december 2020 haar conclusie in de vorm van een normoverdragende brief gedeeld met het pensioenfonds. In diezelfde brief zijn verbeterpunten opgenomen. Hoewel het bestuur de conclusie van de AFM voor wat betreft de overtreding van de Pensioenwet niet deelt is, bij de communicatie naar deelnemers over de opbouwreductie in 2021, extra aandacht besteed aan de in de brief van de AFM opgenomen verbeterpunten.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Door de Pensioenfederatie is na overleg met de Autoriteit Persoonsgegevens de Gedragslijn Verwerking persoonsgegevens ontwikkeld. Het pensioenfonds heeft zich gedurende het verslagjaar gehouden aan deze Gedragslijn. In het verslagjaar zijn er geen datalekken of andere AVG-overtredingen geweest die gemeld moesten worden aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

Klachten en geschillen

Het pensioenfonds beschikt over een klachten- en geschillenregeling. Deze is ook op de website van het fonds gepubliceerd. In het verslagjaar zijn geen klachten ontvangen.

Integere bedrijfsvoering en risicobeheersing

Het beleid van het fonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. In dit kader heeft het bestuur de risico's van het fonds geanalyseerd. Een beschrijving van deze risico's alsmede de beheersingsmaatregelen zijn opgenomen in de ABTN van het fonds. In dit bestuursverslag wordt separaat verslag gedaan van de (mate van) risicobeheersing. Het bestuur is van mening dat met vorengenoemd risicobeleid, het periodiek (laten) uitvoeren van een ALM-studie, overige analyses alsmede overige periodieke rapportages zoals de risicomonitor en de administratieve rapportage, zorg wordt gedragen voor een integere bedrijfsvoering. Met de risicomonitor wordt de mate waarin recente volatiliteit doorwerkt in de (verwachte) ontwikkeling van de dekkingsgraad gemeten en wordt het bestuur in staat gesteld te beoordelen of het beleggingsbeleid in lijn is met de geformuleerde risicotoleranties.

Communicatie

Het fonds heeft een communicatieplan opgesteld. Het communicatieplan wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast. Via de website van het pensioenfonds (www.pensioenfondsworthool.nl) wordt per doelgroep – werknemers, gepensioneerden en bestuurders – de specifiek voor deze doelgroep relevante informatie verstrekt.

Jaarlijks ontvangen de actieve deelnemers, de arbeidsongeschikte deelnemers met recht op premievrije pensioenopbouw en de pensioengerechtigden het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) inclusief toelichting. De gewezen deelnemers ontvangen eenmaal per vijf jaar een UPO.

Het UPO is ontwikkeld door pensioenfondsenkoepels en verzekeraars en geeft inzicht in de opgebouwde en eventueel nog te bereiken pensioenaanspraken. Doel van het UPO is dat alle pensioenuitvoerders eenzelfde pensioenoverzicht verstrekken waarmee (gewezen) deelnemers in staat worden gesteld om soortgelijke pensioenaanspraken uit meerdere bronnen afkomstig, bij elkaar op te tellen en te vergelijken. De aanspraken zoals vermeld in het UPO zijn eveneens zichtbaar in het nationaal pensioenregister. Via de website www.mijnpensioenoverzicht.nl kan elke burger door middel van de DigiD-code op eenvoudige wijze inzicht krijgen in de eigen (totale) pensioensituatie. Twee keer per jaar ontvangen alle actieven en gepensioneerden een nieuwsbrief van het pensioenfonds. Iedere twee jaar wordt voor de gepensioneerden een bijeenkomst georganiseerd. In 2020 zijn er, mede als gevolg van de Covid-maatregelen, geen fysieke bijeenkomsten geweest.

Uitvoeringskosten en kosten vermogensbeheer

Het bestuur werkt met een begroting voor de pensioen- en administratiekosten. Deze begroting wordt gedurende het jaar gevolgd. In 2020 heeft het fonds wederom deelgenomen aan een benchmarkonderzoek van Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI) waarmee inzicht is verkregen in het kostenniveau van het fonds. De uitkomsten van het onderzoek laten zien dat het fonds een gemiddeld kostenniveau heeft ten opzichte van vergelijkbare fondsen. Conform het in 2016 door de Pensioenfederatie gepubliceerde document "Aanbevelingen Uitvoeringskosten", zijn in navolgend kostenoverzicht de kosten van het pensioenbeheer en vermogensbeheer opgenomen. Het bestuur heeft kennisgenomen van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie over de mate waarin en de manier waarop pensioenfondsen hun uitvoeringskosten in beeld kunnen brengen en daarover kunnen rapporteren. Er wordt onderscheid gemaakt in de kosten van het pensioenbeheer en de kosten van het vermogensbeheer.

	2020	2019
Pensioenbeheer		
[a] Kosten per (actieve en pensioengerechtigde) deelnemer	€ 366,-	€ 369,-
Totaal pensioenuitvoerings- en administratiekosten	€ 802 duizend	€ 806 duizend
Aantal (actieve en pensioengerechtigde) deelnemers	2.192	2.185
Vermogensbeheer		
[b] Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,21%	0,21%
[c] Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,06%	0,05%
Totaal vermogensbeheerkosten	€ 969 duizend	€ 844 duizend
Totaal transactiekosten	€ 255 duizend	€ 218 duizend
Gemiddeld belegd vermogen	€ 454.419 duizend	€ 401.151 duizend

De kosten van het pensioenbeheer (zie a) bedragen per deelnemer € 366,- (2019: € 369,-) waarbij het aantal deelnemers gelijk is aan de som van het aantal actieve deelnemers en de gepensioneerden, totaal 2.192 (2019: 2.185). Bij de kosten van het pensioenbeheer worden de totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten, € 802 duizend (2019: 806 duizend), zoals verantwoord in de jaarrekening meegenomen.

Het pensioenfonds heeft in 2019 een maximaal aanvaardbaar kostenniveau per deelnemer vastgesteld voor pensioenuitvoering. Dit is bepaald op het gemiddelde van de peergroup blijkend uit de jaarlijkse IBI-rapportage. Op basis van de rapportage over het verslagjaar 2019 is dit maximaal aanvaardbare niveau € 428,-.

Het pensioenfonds heeft echter ook een groot aantal gewezen deelnemers. Dit zijn oud deelnemers die niet meer bij ROCKWOOL (de werkgever) in dienst zijn en hun pensioenaanspraken niet naar een nieuwe werkgever hebben meegenomen. Indien de totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten worden verdeeld over alle actieve deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers, bedragen de kosten van het pensioenbeheer in 2020 per persoon € 254,- (2019: € 257,-).

De kosten van vermogensbeheer worden berekend over het belegd vermogen van het fonds. In 2020 is het belegd vermogen gestegen naar € 484,169 miljoen. In 2020 zijn daardoor de kosten van vermogensbeheer in euro's gestegen. De kosten zijn opgedeeld in de categorieën beheervergoedingen, transactiekosten en overige kosten.

Beheervergoedingen

Dit zijn de fiduciaire kosten plus de beheerkosten die in de fondsen zijn ingehouden. Deze bedroegen in 2020 € 867.506,-. Dit is hoger dan de € 605.965- die over 2019 is gerapporteerd. Voor het grootste deel komt het verschil door de stijging van het vermogen waardoor de daaraan gekoppelde beheerkosten hoger waren. Daarnaast was in 2020, in tegenstelling tot 2019, geen sprake meer van een tijdelijke korting uit hoofde van de in 2018 aangegane fiduciaire overeenkomst.

Voor deze kosten wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de werkelijk in 2020 afgerekende bedragen. Wanneer deze bedragen niet beschikbaar zijn, worden door de externe manager aangeleverde bedragen genomen. Wanneer nodig worden de kosten bepaald op basis van een schattingsmethodiek waarbij het gemiddeld belegd vermogen wordt vermenigvuldigd met de beheervergoeding.

Transactiekosten

Dit zijn kosten voor het maken van transacties, zowel in het reguliere portefeuillebeheer als ten behoeve van transitie. De transactiekosten bedroegen over 2020 € 255.082,-. In 2019 waren de kosten € 218.361,-. De hogere transactiekosten in 2020 zijn veroorzaakt door een groter aantal transacties, mede veroorzaakt door de herbalancering die in het voorjaar van 2020 heeft plaatsgevonden in verband met de sterke fluctuaties op de financiële markten.

Bij de bepaling van de transactiekosten van beleggingsfondsen wordt onderscheid gemaakt in directe en indirecte transactiekosten. Directe transactiekosten bij beleggingsfondsen betreffen de in- en uitstapvergoedingen en de indirecte transactiekosten zijn de kosten bij aan- en verkoop van beleggingstitels binnen het betreffende fonds. De Pensioenfederatie schrijft voor dat de transactiekosten die binnen de beleggingsfondsen worden gemaakt (de indirecte kosten) worden bepaald op basis van look through.

Overige vermogensbeheerkosten

De overige kosten zijn onder meer de kosten van bewaarloon, en indien van toepassing overige kosten zoals bankkosten en kosten met betrekking tot settlement, advies, monitoring en administratie. Deze overige kosten bedragen over 2020 € 101.425,-.

Totaal

De totale kosten vermogensbeheer komen daarmee uit op € 1,224 miljoen (2019: € 1,062 miljoen). Ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen bedragen de kosten vermogensbeheer 0,27% (2019: 0,26%).

Van het totaal aan vermogensbeheerkosten (beheerkosten plus overige kosten) van € 968.932,- is € 689.000,- rechtstreeks in rekening gebracht (zie de toelichting staat van baten en lasten).

Bij de rapportage van de kosten zijn de aanbevelingen en definities van de Pensioenfederatie in acht genomen. Dat wil zeggen dat de cijfers zijn gebaseerd op werkelijke kosten (indien aanwezig), hetzij een resultaat zijn van schattingen welke qua methodiek minimaal voldoen aan de vereisten van de Pensioenfederatie. Wanneer de beheerkosten zijn gefactureerd middels een factuur dan worden deze niet verwerkt in het resultaat van het beleggingsfonds, maar worden deze kosten verrekend met de cash op totaalniveau. Wanneer kosten worden bepaald op basis van schattingsmethodiek zijn deze wel verwerkt in de performance van het

beleggingsfonds. De schatting van deze kosten wordt bepaald door het gemiddeld belegd vermogen te vermenigvuldigen met het standaardbeheervergoedingspercentage minus eventuele rebate fees. Wanneer de beheerkosten zijn gefactureerd middels een factuur dan worden deze niet verwerkt in het resultaat van het beleggingsfonds, maar worden deze kosten verrekend met de cash op totaalniveau. Wanneer kosten worden bepaald op basis van schattingsmethodiek zijn deze wel verwerkt in de performance van het beleggingsfonds. De schatting van deze kosten wordt bepaald door het gemiddeld belegd vermogen te vermenigvuldigen met het standaardbeheervergoedingspercentage minus eventuele rebate fees.

Bedragen x € 1.000,-	Kosten vermogensbeheer					Totaal 2020	Totaal 2019
	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Transactie- kosten exclusief aan- en verkoop- kosten	Aan- en verkoop- kosten			
Kosten per beleggingscategorie							
Vastgoed	22	0	3	6	31	102	
Aandelen	95	0	18	157	270	164	
Private equity	0	0	0	0	0	0	
Vastrentende waarden	440	0	11	60	511	489	
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	557	0	32	223	812	755	
Kosten overlay beleggingen	0	0	0	0	0	0	
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	557	0	32	223	812	755	
Overige vermogensbeheerkosten							
Kosten vb pensioenfonds en bestuusbureau	67	0	0	0	67	56	
Kosten fiduciair beheer	310	0	0	0	310	224	
Bewaarloon	23	0	0	0	23	15	
Advieskosten vermogensbeheer	12	0	0	0	12	12	
Overige kosten	0	0	0	0	0	0	
Totaal overige vermogensbeheerkosten	412	0	0	0	412	307	
Totaal kosten vermogensbeheer	969	0	32	223	1.224	1.062	

Benchmarkonderzoek

Het fonds heeft deelgenomen aan het benchmarking onderzoek 2020 van het Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI). Dit onderzoek betrof het verslagjaar 2019. In de rapportage van dit onderzoek worden de resultaten van de deelnemende fondsen afgezet tegen het universum en de peergroup. Daarbij wordt rekening gehouden met de determinanten van de uitvoeringskosten. Door het berekenen van een onafhankelijke kostennorm gebaseerd op de asset allocatie van het fonds en de gemiddelde kosten van vergelijkbare pensioenfondsen, kan het kostenniveau beter worden beoordeeld en worden gezien in relatie tot het beleggingsbeleid en het langjarig rendement. Bij pensioenbeheer worden de kosten per deelnemer vergeleken met de geboden service, de complexiteit van de pensioenregeling(en) alsmede de mate van automatisering.

In de IBI-rapportage is het fonds ondergebracht in de peergroup "ondernemingspensioenfondsen met minder dan 10 duizend deelnemers". Deze peergroup bestond uit 15 fondsen. De belangrijkste bevindingen uit de rapportage zijn de volgende.

Algemeen:

- De algemene kosten per deelnemer waren in 2019 30% boven het gemiddelde van de peergroup;
- Het percentage doorbelasting van de algemene kosten aan vermogensbeheer is met 7% lager dan het gemiddelde van de peergroep van 25%;
- Een hogere doorbelasting van algemene kosten aan vermogensbeheer zal leiden tot lagere kosten per deelnemer voor pensioenbeheer.

Vermogensbeheer:

- De excesrendementen van aandelen en vastrentende waarden zijn hoger dan het peergroep gemiddelde;
- Het excesrendement van vastgoed is lager dan het peergroep gemiddelde;
- De overige vermogensbeheerkosten zijn lager dan van de peergroup;
- De kosten voor aandelen en vastrentende waarden zijn lager dan de gemiddelde kosten van de peergroup.

Pensioenbeheer:

- De kosten per deelnemer op basis van de definitie van de Pensioenfederatie zijn lager dan het gemiddelde van de peergroup, de deelnemerskosten op basis van alle deelnemers zijn hoger;
- De kosten pensioenbeheer zijn de afgelopen vijf jaar gedaald met 16%, dit is een grotere daling dan voor de peergroup (-2%) en het universum (-3%).

De lagere kosten van het pensioenfonds ten opzichte van de peergroup op het terrein van vermogensbeheer hebben verschillende oorzaken. Allereerst heeft het pensioenfonds bij het vernieuwen van het contract in 2018 een kostenverlaging weten te realiseren. Daarnaast heeft het pensioenfonds een bewuste keuze gemaakt voor passieve beleggingen. Daarbij geldt overigens ook dat de hieraan verbonden kosten voor het pensioenfonds lager zijn dan de kosten van passief beleggen die is geconstateerd in de peergroup. Tenslotte heeft het pensioenfonds ook bewust gekozen voor een eenvoudige beleggingsportefeuille: er wordt bijvoorbeeld niet belegd in categorieën als private equity en direct vastgoed. Deze categorieën hebben veelal een hoger kostenniveau. Naar het oordeel van het pensioenfonds zijn de huidige kosten van vermogensbeheer passend bij de aard en omvang van de beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds blijft alert op de hoogte van de beleggingskosten en de ontwikkeling daarvan in de markt. Het streven is deze kosten lager te laten zijn (blijven) dan het gemiddelde van de peergroup.

6. Financiële positie van het fonds

Ontwikkelingen in 2020

Het belegd vermogen van het fonds (inclusief liquide middelen, overlay en vorderingen en schulden beleggingen) nam in het verslagjaar toe met € 62,660 miljoen tot € 484,222 (2019: € 421,562 miljoen). Het portefeuillerendement op basis van total return bedroeg in 2020: 13,6% inclusief overlayresultaat. Het renterisico is ultimo jaar voor ongeveer 60% afgedekt door middel van de DMR-fondsen van NNIP.

De voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening is ultimo 2020 vastgesteld op € 489,340 miljoen inclusief voorziening voor arbeidsongeschiktheid. De technische voorziening van het fonds is vastgesteld op basis van een door DNB voorgeschreven rekenrente.

Dekkingsgraad en solvabiliteitseisen

Op basis van de hiervoor genoemde beleggingen en technische voorzieningen bedraagt de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad per 31 december 2020 99,7%. Deze zogenaamde DNB-dekkingsgraad, die gehanteerd wordt voor de beoordeling of er sprake is van een dekkings- of reservetekort, is vastgesteld op basis van een door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 bedraagt 94,8%. Deze beleidsdekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde van de afgelopen 12 dekkingsgraden per maandeinde te nemen. Het Vereist Eigen Vermogen (VEV) onder het nFTK dient zodanig te zijn dat het fonds met 97,5% zekerheid volgend jaar voldoende vermogen heeft om de verplichtingen op marktconforme basis over te dragen. Het VEV wordt bepaald met behulp van een door DNB aangereikt standaardmodel. Het VEV bedraagt ultimo 2020 111,7%. Als de dekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad is er sprake van een reservetekort. Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,2%. Aangezien de aanwezige dekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad, is per 31 december 2020 sprake van een reservetekort en een dekkingstekort. Het bij DNB ingediende herstelplan 2020 van het fonds is daarom in het eerste kwartaal van 2021 geactualiseerd en is op 19 mei 2021 akkoord bevonden door DNB. In dit herstelplan is gerekend met een herstelperiode van 10 jaar. Daarbij is gebruik gemaakt van de door de minister op 16 december 2020 gepubliceerde maatregel voor verlenging van de termijn om te voldoen aan het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) zoals hiervoor in hoofdstuk 5 (Bestuursaanlegenheden) is toegelicht..

ALM-studie

De laatste ALM-studie van het fonds is in 2018 afgerond. De ALM-studie heeft tot het inzicht geleid dat de premie naar verwachting ontoereikend zal zijn om een jaarlijkse opbouw van 1,875% te kunnen toezeggen. Ook wanneer het fonds zou overstappen van de huidige toetsrente op basis van 10-jaarsrentemiddeling naar die van zogenaamd verwacht rendement is een jaarlijkse opbouw van 1,875% niet haalbaar. Omdat het fonds zich in dekkingstekort bevindt, is het niet toegestaan om meer risico te gaan lopen dan het huidige risico(budget). In de ALM-studie zijn diverse varianten doorgerekend waarbij gekeken is naar de verhouding risico en rendement en waarbij het risicobudget niet stijgt. Het bestuur heeft in 2018 ervoor gekozen het kredietrisico aanmerkelijk terug te brengen door de matchingportefeuille in te vullen door middel van zogenaamde LDI- fondsen. Als gevolg hiervan, en de eerdere passieve invulling van de aandelenfondsen is risicoruimte ontstaan. In verband met het door de werkgever aangekondigde voornemen tot opzegging van de uitvoeringsovereenkomst per 1 januari 2019 of in de loop van 2019, heeft het bestuur besloten de risicoruimte vooralsnog niet in te vullen. Nadat duidelijk werd dat de uitvoeringsovereenkomst ook in 2020 zou worden voortgezet, heeft het bestuur door middel van een ALM-light getoetst in hoeverre het beleggingsbeleid nog passend was. Uit deze studie bleek dat, met een toekomsthorizon van drie jaar en rekening houdend met een aanstaande korting per eind 2020 uit hoofde van het MVEV, het bestaande beleggingsbeleid als passend kan worden gekwalificeerd.

Uitkomsten haalbaarheidstoets

Jaarlijks wordt door het pensioenfonds een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Doel van de haalbaarheidstoets is onder meer inzicht te geven in de mate waarin pensioenfondsen in staat zijn in de toekomst toeslagen te verlenen op de (ingegane) pensioenen. In feite geeft de uitkomst van de haalbaarheidstoets daarbij aan of toekomstige pensioenuitkeringen inflatiebestendig zijn. Met de uitkomsten kunnen deelnemers pensioenfondsen beter met elkaar vergelijken. Sociale partners kunnen met de uitkomsten bepalen of de

beoogde doelstellingen van de afgesproken pensioenregeling kunnen worden gerealiseerd. Voor het bestuur van het pensioenfonds zijn de uitkomsten van belang voor het bepalen van het financiële beleid van het pensioenfonds. Alle pensioenfonds moeten dezelfde uitgangspunten hanteren bij het uitvoeren van de haalbaarheidstoets. De uitgangspunten zijn vastgesteld door DNB. Een pensioenresultaat van 100% houdt in dat het pensioenfonds op de lange termijn in staat is de pensioenen zodanig te verhogen dat de inflatie wordt bijgehouden. Het pensioenresultaat wordt gedefinieerd als:

$$\frac{\text{De som van de verwachte uitkeringen inclusief verwachte toeslag o.b.v. het fonds beleid}}{\text{De som van de verwachte uitkeringen indien jaarlijks de volledige prijsindex zou worden toegekend.}}$$

Het gemiddelde pensioenresultaat (horizon 60 jaar) voor het hele fonds bedraagt 91,9% (vanuit feitelijke positie ultimo 2019), dat betekent een koopkrachtverlies van gemiddeld 8,1%.

	Grens	Realisatie 2020
Verwacht pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkinggraad	70,0%	95,3%
In een slecht weer scenario vanuit feitelijke dekkinggraad		75,1%

Premie

Voor de financiering van de pensioenregeling is tussen de werkgever en het pensioenfonds in de uitvoeringsovereenkomst overeengekomen dat een doorsneepremie (als percentage van de premiegrondslagsom) zal worden betaald. De premie bedraagt 32,6% van de premiegrondslag. Het fonds gaat uit van een gedempte kostendekkende premie. Bij een gedempte premie wordt de premie berekend als de som van een voortschrijdend gemiddelde van de rentetermijnstructuur met een periode van 10 jaar. De feitelijk betaalde premie over 2020 bedraagt € 13,528 miljoen. De inkoop voor VPL-aanspraken (op basis van de gedempte rente en exclusief opslag voor het vereist eigen vermogen) bedraagt € 297 duizend, waardoor een premie resteert van € 13,231 miljoen ter financiering van nieuwe aanspraken. De door het fonds ontvangen premie in 2020 was niet kostendekkend om een opbouw van 1,875% toe te zeggen. De opbouw is voor 2020 verlaagd naar 1,642%. De marktrente ligt lager dan de rekenrente waarop de gedempte kostendekkende premie wordt berekend. Daarom is de premie berekend op marktrente niet kostendekkend, dit wil zeggen dat de premie niet bijdraagt aan herstel, maar juist ten koste gaat van de dekkinggraad.

Toeslagverlening

Het fonds heeft, naar aanleiding van de uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 en het overleg met sociale partners, de toeslagambitie in 2015 opnieuw gedefinieerd. Op basis van de uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets is een volledige toeslagverlening in de toekomst niet te verwachten. Dit is voornamelijk het gevolg van de huidige externe factoren (marktomstandigheden ten aanzien van de rentestand). Elk jaar wordt het voor toeslag beschikbare vermogen vastgesteld. Voor zover het vermogen boven de beleidsdekkinggraad van 110% uitkomt is toeslagverlening mogelijk. Bij een beleidsdekkinggraad tussen 110% en 130% is de toeslag een percentage van hetgeen er verleend zou moeten worden. Wanneer de dekkinggraad hoger is dan 130% is volledige toeslagverlening mogelijk. Tevens kan dan door het bestuur worden besloten tot incidentele (inhaal)toeslagverlening.

Gezien de financiële positie van het fonds werd er in 2020 en wordt er opnieuw in 2021 geen toeslag verleend. De toeslagverlening voor deelnemers wordt gebaseerd op de CAO-loonronde van de werkgever. Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden wordt de toeslagverlening gebaseerd op het CPI alle huishoudens sept/sept. Zodra de financiële positie dit toelaat kan het bestuur eventueel besluiten tot het toekennen van inhaaltoeslag. Onderstaand een overzicht van de toegepaste toeslag in vergelijking met de werkelijke toeslagfactoren:

Tabel per 1 januari	2021	2020	2019	2018	2017
Deelnemers					
Werkelijke toeslag	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Toeslag factoren	3,30%	0,00%	4,00%	2,00%	2,25%
Gewezen deelnemers/ gepensioneerden					
Werkelijke toeslag	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Toeslag factoren	1,30%	2,60%	1,88%	1,50%	0,30%

Verlaging

Wanneer de beleidsdekkingsgraad 5 jaar achter elkaar lager is dan 104,2% moeten de (opgebouwde) pensioenen worden verlaagd. Dit was eind 2020 het geval. Het fonds heeft gebruik gemaakt van de ministeriële mogelijkheid om de noodzakelijke pensioenverlagingen uit te stellen. Het door het bestuur aangepaste premiebeleid zorgt ervoor dat de actuele pensioenopbouw niet ten koste gaat van de financiële positie van het pensioenfonds. Op basis van het bij DNB ingediende geactualiseerde herstelplan wordt de grens van het minimaal vereist vermogen van 104,2% in 2022 bereikt. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 112,0% moet een herstelplan worden gemaakt waaruit blijkt dat dit niveau weer binnen 10 jaar wordt gehaald. Op basis van de dekkingsgraad aan het begin van het jaar wordt bepaald of dat gaat lukken. De cijfers per 1 januari 2020 geven aan dat geen korting nodig is uit hoofde van het niet halen van de grens van 112,0%. Op basis van het geactualiseerde herstelplan blijkt dat uitgaande van de dekkingsgraad eind 2020 een herstel binnen 10 jaar naar het minimum reserve niveau mogelijk is. Dit wordt naar de positie eind 2021 opnieuw geëvalueerd. Als blijkt dat herstel dan niet meer mogelijk is binnen de gestelde termijn van 10 jaar zal een korting noodzakelijk zijn. Het bestuur heeft wel besloten dat een noodzakelijke korting kan worden verdeeld over 10 jaar wanneer herstel niet binnen 10 jaar lukt. Op deze manier wordt de jaarlijkse korting beperkt.

7. Pensioenregeling

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit voor de werknemers van ROCKWOOL B.V. alsmede de (directe of indirecte) dochtermaatschappijen waarvoor de CAO voor ROCKWOOL geldt (hierna te noemen werkgever). De wederzijdse verantwoordelijkheden, rechten en (financiële) plichten zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst met de werkgever. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen met betrekking tot de aanmelding van deelnemers, premievaststelling, de wijze en het tijdstip van premiebetaling en het verlenen van toeslagen. Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit voor de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden en nabestaanden die rechten hebben verworven op grond van het pensioenreglement.

Dat geldt tevens voor arbeidsongeschikte deelnemers die premievrije rechten hebben opgebouwd in vorige regelingen. De regeling kan worden geclassificeerd als een collectieve beschikbare premieregeling. Indien de benodigde pensioenpremie voor de reglementaire opbouw dit maximum overschrijdt, zal dit leiden tot een verlaagde toekomstige pensioenopbouw. De pensioenregeling heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst.

De belangrijkste kenmerken per 1 januari 2021 van de regeling zijn als volgt:

- Pensioensysteem: Pensioenregeling gebaseerd op voorwaardelijk geïndexeerd middelloon
- Pensioenleeftijd: 68 jaar
- Opbouw franchise: € 19.368,- (2020: € 18.749,-)
- Pensioengevend salaris: 12 x maandsalaris inclusief persoonlijke en/of ploegentoeslag plus 8% vakantietoeslag en eindejaarsuitkering tot maximaal € 112.189,- (2020: € 110.111,-)
- Premie franchise: € 20.504,- (2020: € 20.504,-)
- Pensioengrondslag: Pensioengevend salaris minus Opbouw Franchise

- Premiegrondslag: Pensioengevend salaris minus Premie Franchise
- Opbouwpercentage: Maximaal 1,875% van de pensioengrondslag, voor 2021 vastgesteld op 1,211% (2020: 1,642%)
- Nabestaandenpensioen: 70% van het ouderdomspensioen op opbouwbasis
- Wezenpensioen: 20% van het partnerpensioen
- Werknemersbijdrage: 12,6% van de premiegrondslag
- Werkgeversbijdrage: 20% van de premiegrondslag

Garantieregeling

Na invoering van een nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2006, is voor de deelnemers uit de oude regeling een garantieregeling overeengekomen. Deze houdt het volgende in: voor een aantal medewerkers geboren op of na 1 januari 1950 is er een garantieregeling van toepassing, zoals vastgelegd in het pensioenreglement. Deze garantieregeling bestaat uit VPL I en VPL II aanspraken. De VPL I aanspraken hebben betrekking op in het verleden niet volledig gebruikte fiscale ruimte. De VPL II-aanspraken hebben betrekking op in de toekomst niet volledig te gebruiken fiscale ruimte. Per 1 januari 2015 is de nieuwe opbouw voor de VPL II aanspraken komen te vervallen. De VPL I-regeling is in 2020 geëindigd. De kosten van de VPL-regeling in 2020 bedroegen € 297 duizend.

Pensioenleeftijd 68 jaar

Voor het fonds is vanaf 1 januari 2018 de pensioenleeftijd 68 jaar. In 2018 zijn de opgebouwde aanspraken omgezet naar 68 jaar.

8. Beleggingen

Algemene ontwikkelingen

Totaal belegd vermogen

Het totaal belegd vermogen inclusief liquide middelen, overlay en vorderingen en schulden beleggingen per 31 december 2020 bedraagt € 484,222 miljoen. Voor de samenstelling van het belegd vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Beleggingsplan

In 2020 bleef de beleggingsportefeuille onveranderd nadat eerder een transitie van de beleggingsportefeuille heeft plaatsgevonden. Deze transitie had ten doel om te beleggen in passieve in plaats van actieve aandelenfondsen en om de inrichting van de renteafdekking met behulp van een fondstoplossing vorm te geven. Hiermee sluit de invulling van de portefeuille beter aan bij de uitgangspunten van het fonds:

- Voorkeur voor eenvoud en gemak. Geen behoefte aan complexe en illiquide beleggingen.
- Renteafdekking op maat en uitbesteding van alle werkzaamheden met betrekking tot onderpand-uitwisseling en EMIR-vereisten.
- Sterke voorkeur voor passief beleggen.
- Nadruk op verlaging van kosten van het vermogensbeheer.

In 2020 heeft het pensioenfonds een evaluatie uitgevoerd van de beleggingsmix middels een Strategische Asset Allocatie-studie. Hierbij is de beleggingsmix herbevestigd. Er hebben dan ook geen wijzigingen in de strategische asset allocatie plaats gevonden. De beleggingsmix voor het fonds is vastgesteld op 70% vastrentende beleggingen, 25% zakelijke beleggingen en 5% vastgoedbeleggingen.

ESG-beleggingen

Het fonds onderschrijft de Principles for Responsible Investment van de Verenigde Naties. In het beleggingsplan is opgenomen dat het fonds niet wenst te beleggen in fondsen die opereren in strijd met de voorschriften aangaande milieu en klimaat, mensenrechten, kinderarbeid en discriminatie. Bij de keuze van beleggingen is voor een deel rekening gehouden met de ESG-criteria van het

pensioenfonds. De aandelen zijn belegd in fondsen die voldoen aan deze criteria. De aandelenbeleggingen vertegenwoordigen 30,1% (2019: 26,2%) van het totaal belegd vermogen.

Terugblik

Macro economische ontwikkelingen 2020

Het afgelopen jaar stond vooral in het teken van de Covid-19-crisis. De wereldwijde verspreiding daarvan in maart 2020 maakte verplicht thuisblijven en thuiswerken noodzakelijk over de hele wereld. Het fonds heeft naar aanleiding daarvan bij de vermogensbeheerders gecheckt dat de continuïteit van de bedrijfsvoering niet in gevaar is gekomen. De lockdowns zorgden vrijwel overal voor een zeer diepe recessie. Centrale banken deden er daarna alles aan om de impact van de pandemie te beperken. De Europese Centrale Bank (ECB) en de Amerikaanse Federal Reserve maakten duidelijk dat de korte rentetarieven voorlopig niet werden verhoogd en zorgden voor lagere rentes op staats- en bedrijfsobligaties door enorme steunaankopen. Ook overheden grepen snel in met flinke steunpakketten. Bij fors oplopende schulden ontstond in vele economieën vervolgens een sterk herstel. Dit herstel werd in vele landen echter weer snel afgebroken door de noodzaak van nieuwe lockdowns vanwege het ontstaan van meerdere golven van besmettingen, mede veroorzaakt door nieuwe varianten van het virus. Hoop op herstel gloorde in het vierde kwartaal vanwege de ontwikkeling van effectieve coronavaccins.

In de VS resulteerde een zeer spannende verkiezingsstrijd in 2020 uiteindelijk in een nieuwe president. In Europa was de Brexit-deal lang onzeker, maar eind december kwam het alsnog tot een akkoord. In China was het economische herstel sterker dan verwacht. De pandemie leek daar na de eerste golf onder controle.

Financiële markten 2020

De wereldwijde verspreiding van het virus in maart zorgde voor een ongekende vlucht naar veiligheid. Rentes daalden daarbij richting dieptepunten. In de periode daarna bleven rentes relatief stabiel. De tienjaarsrente op Duitse Bunds eindigde het jaar op -0,57%, bijna 40 basispunten lager dan de start van het jaar. De 20 jaars swap rente eindigde het jaar op 0%, een daling van 59 basispunten. Mede door een relatief sterk ingrijpen van de Fed verzwakte de dollar ten opzichte van de Euro in 2020 van \$1.12 tot een koers van \$1.22 aan het einde van 2020.

De creditspreads stegen in het eerste kwartaal sterk, vooral in opkomende markten. In de rest van het jaar namen de spreads echter weer geleidelijk af. Het eerste kwartaal van 2020 was een van de slechtste ooit voor aandelen. Vervolgens ontstond een ongekend koersherstel dat in de rest van het jaar aanhield en in het vierde kwartaal nog een additionele impuls kreeg toen de effectiviteit van de coronavaccins bekend werd. Per saldo steeg de MSCI World index in 2020 met bijna 7%. Op sectorniveau waren er grote verschillen. De technologiesector profiteerde sterk van het thuiswerken en het verplichte thuisblijven, terwijl de koersen in op waarde gerichte sectoren (zoals financials) tot november daalden. De aankondiging van effectieve vaccins zorgde echter voor een ommekeer en waarde-aandelen maakten daarna een behoorlijke inhaalslag. Per saldo sloten de aandelenmarkten het jaar ondanks de pandemie af met hoge positieve rendementen.

Feitelijke allocatie

Strategische allocatie per 31-12-2020

	Strategische allocatie	Feitelijke allocatie
Vastrentende waarden (inclusief liquiditeiten)	70,0%	65,6%
Aandelen	25,0%	30,1%
Vastgoed	5,0%	4,3%

Bandbreedtes

Voor ieder type belegging in de assetmix geldt de volgende bandbreedtes:

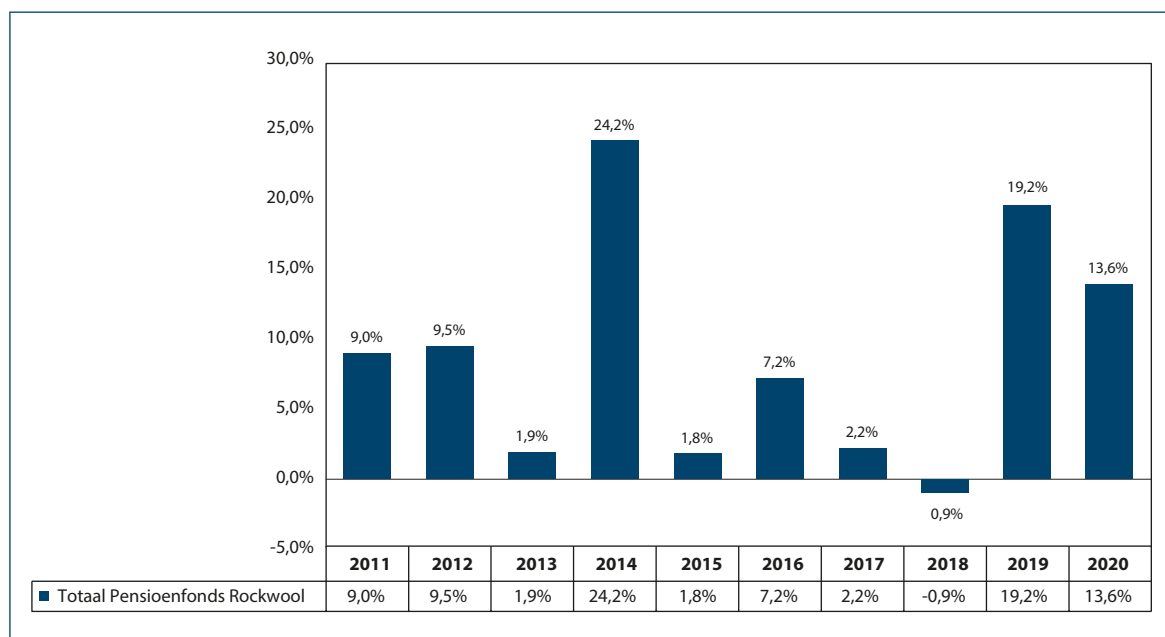
Vastrentende waarden	+ of - 5%
Aandelen	+ of - 7%
Vastgoed	+ of - 2%

Verdeling rendement:

De beleggingsportefeuille van pensioenfonds Rockwool behaalde over 2020 een totaalrendement van 13,6%. Onderstaande tabel geeft een verder overzicht over de rendementen van de verschillende portefeuilles.

	Rendement	Benchmark ¹⁾
Vastrentende waarden	13,6%	13,5%
Aandelen	13,7%	11,7%
Vastgoed	-15,6%	-15,6%
Totaal rendement	13,6%	12,2%

Onderstaand een overzicht van de rendementen over de afgelopen jaren.

1) De benchmark is als volgt samengesteld:

Vastrentende waarden: Dit betreft de gehele matching portefeuille. De hiervoor gebruikte benchmark is het rendement op de verplichtingen.

Aandelen: De benchmark is een gewogen gemiddelde (op basis van strategische gewichten) van de MSCI World NTR (Euro hedged) en de MSCI Emerging markets NTR index.

Vastgoed: Voor het benchmarkrendement van vastgoed is tot en met september gebruik gemaakt van het rendement van de "Ishares developed markets property yield fund" en van oktober tot en met december van het rendement op het "NT CCF developed real estate fund".

Totaal: Het benchmark rendement is het gewogen gemiddelde (op basis van strategische gewichten) van de benchmark van de matching en de benchmark van de return

portefeuille. De benchmark van de return portefeuille is een gewogen gemiddelde (op basis van strategische gewichten) van de benchmark voor aandelen en de benchmark voor vastgoed.

Totale portefeuille

Het rendement op de totale portefeuille is in 2020 uitgekomen op 13,6%. De beleggingen van het pensioenfonds zijn ingedeeld naar een matching en een return portefeuille. Door deze administratieve indeling van de beleggingsportefeuille in twee componenten is het pensioenfondsbestuur in staat om de kwaliteit van haar beleggingsbeleid (waaronder het renterisicobeleid) en de onderliggende factoren beter te analyseren.

Rendement matching portefeuille

Uitgangspunt is een renteaftdekking van 60% op basis van de swap-curve. Dit betekent dat de waarde van de matchingportefeuille voor circa 77,9% meebeweegt met de verplichtingen van het fonds op basis van de UFR-curve. De allocatie naar de matching portefeuille bedraagt 65,6% per 31 december 2020. Het rendement van de matching portefeuille bedroeg over 2020 13,6% tegen een rendement op de benchmark van 13,5%.

DMR-fondsen

Het rendement op de DMR-fondsen bedroeg in 2020 19,8%. Per ultimo 2020 was belegd in de DMR-fondsen L en XL. Deze fondsen verschillen vooral qua duratie. Van de fondsen wordt gebruik gemaakt ter invulling van de beoogde renteaftdekking van 60% op basis van de swap-curve. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de (meer beperkte) bijdrage van de bedrijfsobligaties aan de renteaftdekking. De renteaftdekking bleef gedurende 2020 binnen de daarvoor opgestelde bandbreedtes.

Rendement Returnportefeuille

Het pensioenfonds belegt binnen de returnportefeuille naast twee passieve aandelenfondsen in vastgoed. De allocatie naar de returnportefeuille bedraagt 34,4% per 31 december 2020, bij een norm van 30%. De hogere weging komt voort uit marktontwikkelingen en uit zich in een overweging in aandelen (5,1%) en een onderweging van de matching portefeuille. De weging van vastgoed was ultimo 2020 iets onder de norm (4,3%).

Het rendement van de returnportefeuille bedroeg over geheel 2020 9,2% bij een benchmarkrendement van 6,8%. Het rendement is als volgt opgebouwd:

- Het rendement van de aandelen in de ontwikkelde markten; deze renderden 13,9% (versus 11,9% benchmarkrendement).
- Het rendement van de aandelen uit opkomende markten; deze renderden 10,0% (versus 8,5% benchmarkrendement).
- Het rendement van vastgoed; deze beleggingscategorie renderde in het verslagjaar -15,6% (versus -15,6% benchmarkrendement).

Toelichting Returnportefeuille

Voor de mondiale aandelenmarkten was 2020 een jaar met de nodige volatiliteit. Na een forse terugval in het eerste kwartaal van 2020, zijn de markten scherp hersteld, waardoor het totaalrendement over 2020 zelfs positief is. Het positieve relatieve rendement van de return portefeuille komt vooral voort uit een positief selectie-effect binnen de aandelenportefeuille. Dit ontstond uit de combinatie van het ESG-beleid van manager Northern Trust (NT) en het terugvorderen van betaalde dividendbelasting. Het allocatie-effect van vastgoed had een materiële bijdrage aan het overrendement van de returnportefeuille.

Toelichting vastgoed

De totale portefeuille heeft in 2020 een negatief rendement gehaald van -15,6%, vergelijkbaar met de benchmark.

Vooruitzichten

De geleidelijke uitrol van vaccinatieprogramma's over de hele wereld luidt het einde in van de coronacrisis. De uitrol van vaccins betekent ook dat de permanente schade aan de economie minder groot kan zijn dan gevreesd. Het opwaarts potentieel van de nominale rentes lijkt echter beperkt vanwege de te verwachten steunaankopen van centrale banken. De inflatie kan daarbij licht oplopen en bij olopemde inflatieverwachtingen resulteert dat in nog negatievere reële rentes. De zoektocht naar rendement en de voortdurende obligatie-opkopen van de ECB zal ook een eventuele brede stijging van de spreads beperken. Bij een geleidelijke

normalisatie van de bedrijvigheid en een gunstig monetair en begrotingsbeleid is in 2021 een V-vormig winstherstel en daarbij goede aandelenrendementen te verwachten. Vastgoed ondergaat structurele veranderingen, versterkt door de Covid-19-crisis. De trend naar e-commerce vermindert de vraag in het traditionele winkelsegment, terwijl meer thuiswerken de vraag naar kantoren negatief zal blijven beïnvloeden. Deze thema's zullen in 2021 en daarna wellicht op de beleggingscategorie blijven drukken.

9. Risicoparagraaf

Beleid integraal risicomanagement

Voor een financiële instelling zoals een pensioenfonds behoort het bewust aangaan en beheersen van financiële risico's tot de kerntaken. Daarnaast heeft het fonds te maken met een groot aantal niet-financiële risico's. Integraal risicomanagement (hierna: IRM) is een middel om de risico's waaraan het pensioenfonds is blootgesteld en de beheersing daarvan af te stemmen op de missie, visie en strategie van het pensioenfonds en daarmee in belangrijke mate bij te dragen aan de realisatie hiervan. In het IRM-beleid van het fonds wordt beschreven op welke wijze hieraan invulling wordt gegeven.

Dit IRM-beleid beschrijft de volgende elementen:

- Het doel van IRM, namelijk:
 - Inzichtelijk maken in welke mate risico wenselijk en acceptabel is;
 - Inzicht geven in alle risico's;
 - Overzicht bieden om prioriteiten te kunnen stellen en;
 - Mogelijkheden bieden om bij te sturen naar een wenselijk niveau.
- Uitgangspunten en randvoorwaarden voor effectief IRM, zoals onder meer een integrale benadering, een gezonde risicocultuur waarin sprake is van risicobewustzijn en koppeling van impact van risico's aan de missie, visie en strategie van het pensioenfonds;
- Inrichting van de IRM governance organisatie en de sleutelfuncties. Hierin wordt de verdeling van taken en verantwoordelijkheden binnen het IRM beschreven, gebaseerd op het principe van 'three lines of defense';
- Inrichting van het IRM-proces. Dat betreft een herhalend proces (cyclus) en bestaat uit de stappen attitude (risicohouding), identificatie, analyse en evaluatie;
- Wijze waarop het pensioenfonds invulling geeft aan de processtappen (de methodiek);
- De wijze waarop het pensioenfonds invulling geeft aan monitoring en rapportage.

Het pensioenfonds heeft in overleg met sociale partners een risicohouding vastgesteld. De kwalitatieve beschrijving van de risicohouding en de kwantitatieve uitwerking van de risicohouding op basis van grenzen is vastgelegd in de ABTN. Op basis van deze risicohouding heeft het bestuur het beleggingsbeleid bepaald. Daarnaast heeft het pensioenfonds een risicohouding vastgesteld voor niet-financiële risico's. Dit bepaalt de gewenste mate van beheersing.

Risico's en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt beschreven aan welke risico's het pensioenfonds is blootgesteld, wat de voornaamste risico's zijn en wordt op hoofdlijnen ingegaan op de beheersing en monitoring daarvan.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar financiële risico's en niet-financiële risico's.

Financiële risico's

Met betrekking tot financiële risico's worden de volgende risicocategorieën onderscheiden:

- Solvabiliteitsrisico;
- Liquiditeitsrisico;
- Concentratierisico;
- Inflatierisico.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De financiële risico's worden onder meer gemeten door middel van een periodieke ALM-studie. Daarnaast wordt het solvabiliteitsrisico tevens gemeten aan de hand van het door DNB opgelegde standaardmodel voor het bepalen van het vereist eigen vermogen. Op basis van het standaardmodel bestaat het solvabiliteitsrisico voor het pensioenfonds uit de volgende risicocategorieën:

- Renterisico (S1);
- Zakelijke waarden risico (S2);
- Valutarisico (S3);
- Grondstoffenrisico (S4);
- Kredietrisico (S5);
- Verzekeringstechnisch risico (S6).

Voor verdere kwalitatieve uitleg en kwantificering van deze risico's, alsmede de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt, wordt verwezen naar de risicoparagraaf bij de toelichting op de jaarrekening. Hier wordt tevens de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt uitgesplitst.

Twee belangrijke solvabiliteitsrisico zijn het renterisico en het zakelijke waarden risico. Het renterisico is het risico als gevolg van een mismatch tussen de looptijd van de verplichtingen en de bezittingen. Bij een rentedaling nemen de verplichtingen, als gevolg van een langere looptijd, sterker toe in waarde dan de bezittingen. Om deze mismatch te beperken dekt het pensioenfonds het renterisico gedeeltelijk af. Het pensioenfonds loopt daarnaast het risico op een waardedaling van de beleggingen in zakelijke waarden. Het pensioenfonds belegt bewust in deze risicovolle beleggingen om de ambitie te kunnen halen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door onder meer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en landen.

Niet-financiële risico's

Met betrekking tot niet-financiële risico's worden de volgende risicocategorieën onderscheiden:

1. Pensioenbeheer	2. Vermogensbeheer	3. Interne processen en besluitvorming	4. Omgeving
1.1 Kwaliteit	2.1 Kwaliteit	3.1 Governance	4.1 Marktverhouding
1.2 Continuïteit	2.2 Continuïteit	3.2 Operationeel	4.2 Afhankelijkheid
1.3 Integriteit	2.3 Integriteit	3.3 IT	4.3 Reputatie
1.4 IT	2.4 IT	3.4 Juridisch	4.4 Ondernemingsklimaat
		3.5 Integriteit	

Een aantal categorieën is verder onderverdeeld in een aantal subcategorieën. Het pensioenfonds heeft concrete risicodefinities en –scenario's vastgelegd waarmee een concreet beeld bestaat van de risico's. Voor de geïdentificeerde risico's is door middel van een 'self assessment' bepaald hoe groot het risico wordt ingeschat, zowel in termen van kans en impact als in termen van bruto (zonder

beheersmaatregelen) als netto (ná beheersmaatregelen). De ingeschatte risico's worden afgezet tegen de risicohouding en vervolgens wordt bepaald in hoeverre actie wenselijk is. Dit betreft een kosten/baten afweging die kan leiden tot het aanpassen van beheersing, het overdragen, het vermijden of het accepteren van het risico. Het pensioenfonds heeft de methodiek en de uitkomsten van het 'self assessment' voor alle risicocategorieën vastgelegd in een separaat uitwerkingsdocument.

Ter invulling van de monitoring is een proces ingericht dat leidt tot een rapportage aan het bestuur op kwartaalbasis over genoemde risico's. Hierin wordt gerapporteerd over wijzigingen in risico's en beheersing gedurende het kwartaal. In de kwartaalrapportage over het vierde kwartaal van 2020 wordt over in totaal 53 risicocategorieën gerapporteerd. Kijkend naar het netto risico (ná aanwezige beheersing) zijn 41 ingeschatte risicocategorieën gekwalificeerd als acceptabel dan wel toelaatbaar. Daarnaast zijn 12 risicocategorieën gekwalificeerd als zorgwekkend dan wel onacceptabel. Voor deze risicocategorieën heeft het pensioenfonds (voor zover dat mogelijk is) beheersmaatregelen getroffen zodat de risico's worden gemitigeerd waarmee sprake is van een acceptabel dan wel toelaatbaar risico.

De risicocategorie 'afhankelijkheid' is gekwalificeerd als onacceptabel. Dit betreft risico's met oorzaak in ontwikkelingen bij belanghebbenden (bijvoorbeeld bij werkgever, vakbonden of sociale partners gezamenlijk) die resulteren in conflicterende belangen met het fonds. De risicocategorie 'operationeel-kosten' betreft risico's met oorzaak in ontwikkelingen van de beheerskosten in relatie tot de omvang van het fonds. De overige twee 'governance' risico's betreffen discontinuïteit van bestuur en bestuursondersteuning.

Om deze risico's gerelateerd aan afhankelijkheid en discontinuïteit verder te beheersen is reeds in 2018 gestart met een toekomstverkenning. Het pensioenfonds heeft nauw contact met de werkgever. Begin 2019 is door middel van bijeenkomsten en enquêtes onderzocht hoe de deelnemers kijken naar de toekomst van het fonds. Zowel de resultaten van het onderzoek als de actuele ontwikkelingen in de pensioenwereld bepalen hoe keuzes worden gemaakt voor de toekomst. De werkgever, vakbonden en het bestuur van het pensioenfonds hebben vervolgens geconcludeerd eerst meer inzicht te willen in actuele ontwikkelingen zoals de wijzigingen van het pensioenstelsel, nieuwe rekenregels en de lage rente, om er zeker van te zijn dat de juiste keuzes worden gemaakt. De werkgever heeft de uitvoeringsovereenkomst nog niet per 1 januari 2021 beëindigd. De werkgever heeft echter wel aangegeven het voornemen te hebben de overeenkomst per uiterlijk 31 december 2021 te beëindigen. Ter verdere beheersing van de risico's van afhankelijkheid en discontinuïteit heeft het pensioenfonds veelvuldig overleg met sociale partners over de door hen te maken keuzes. Daarnaast treft het pensioenfonds voorbereidingen voor de situatie dat de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever wordt beëindigd zodat op dat moment snel en adequaat kan worden gereageerd.

Verskillende beschikbare opties en mogelijke uitvoeringsalternatieven worden door het bestuur periodiek bekeken. Daarnaast is een stappenplan opgesteld waarin wordt voorgesorteerd op een opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever. Het bestuur heeft zo inzicht in de te ondernemen stappen en de daaraan verbonden tijdslijnen bij een opzegging van de uitvoeringsovereenkomst.

Ter illustratie van het IRM-proces worden hieronder enkele risico's beschreven.

Catastrofe risico

Onder catastrofes schaarst het fonds zowel 'Black Swans' als 'Perfect Storms'. 'Black Swans' zijn gebeurtenissen die niet eerder zijn waargenomen en waarvan dus ook niet bekend is of ze kunnen voorkomen. 'Perfect Storms' zijn gebeurtenissen die het gevolg zijn van onwaarschijnlijke samenloop van omstandigheden die elk voor zich bekend en hanteerbaar zijn, maar in hun samenhang een calamiteit opleveren. Uitzonderlijke, onvoorziene en onwaarschijnlijke gebeurtenissen kunnen een grote en soms een extreme invloed hebben op het rendement van een gevolgde (beleggings)strategie. Dit soort catastrofes komen niet voort uit een modelleerbaar toeval, maar uit onverwachte en onvoorziene gebeurtenissen dikwijls resulterend in financiële crashes.

Het bestuur realiseert zich dat dergelijke zoals hierboven omschreven onvoorspelbare omstandigheden, die buiten de directe invloedssfeer van het bestuur liggen, zich kunnen voordoen. Het bestuur beoordeelt het catastrofe risico als een strategisch risico en heeft daarbij een sterke risicobereidheid.

Rentemismatchrisico

De rentegevoeligheid op basis van de marktrente van de nominale pensioenverplichtingen met een duratie van 20,6 is groter dan de rentegevoeligheid van de beleggingen. De fondsbeleggingen bestaan enerzijds uit 70% vastrentende waarden met een duratie van circa 20,1 en anderzijds 30% zakelijke waarden. Bij een rentedaling stijgt de contante waarde van de verplichtingen door deze "mismatch" in rentegevoeligheid veel sterker dan de actuele waarde van de aangehouden beleggingen. Deze mismatch qua duratie 20,6 versus 13,8 (de totale duratie van de portefeuille) van circa 7 in de balans heeft grote impact op de dekkinggraad van het fonds bij een rentewijziging. Bij 1%-punt rentedaling leidt dat tot circa 3,7% dekkinggraad-punt daling.

Het bestuur beschouwt het renterisico als een financieel risico en het bestuur kent daarmee hier een sterke risicobereidheid aan toe. Het rentemismatchrisico wordt niet volledig afgedekt.

Om het negatieve effect van rentedalingen op de financiële positie te beperken en de nominale dekkinggraad te beschermen dekt het fonds strategisch 60%, op basis van swaprente, van het renterisico af. Deze afdekking vindt plaats door middel van de DMR-fondsen van NNIP. Het overlaymanagement heeft het fonds uitbesteed aan NNIP. Het fonds dekt bewust niet het hele rentemismatchrisico af, aangezien een rentestijging een positief effect heeft op de dekkinggraad. Het bestuur kiest voor bescherming van de nominale dekkinggraad.

Uitgaande van de financiële situatie ultimo 2020 leidt een parallelle rentedaling van 1%-punt over alle looptijdsegmenten (beleggingsmix, verplichtingenstructuur):

- Bij nul renteafdekking tot een daling van de dekkinggraad van circa 19,6%-punt;
- Bij een renteafdekking van bijna 60% tot een daling van de dekkinggraad van circa 4,4%-punt.

Aan de hand van de ingeschatte inherente risico's en de reeds aanwezige beheersmaatregelen is in beeld gebracht waar aanvullende actie wenselijk en noodzakelijk werd geacht. De uitvoering van deze acties hebben ertoe geleid dat het rentemismatchrisico inmiddels op een toelaatbaar en acceptabel niveau ligt.

Macro langlevensrisico

Dit risico verwijst naar de constatering dat we allen langer kunnen leven dan oorspronkelijk verwacht. Waar te nemen valt dat de levensverwachting van de werkende bevolking, met verschillen per sector, significant hoger is dan die van de totale bevolking. De stijgende levensverwachting en daarmee samenhangend de resultaten van het sterftegrondslagen-onderzoek leiden tot een stijging van de verplichtingen van het fonds, waardoor de dekkinggraad daalt.

Het bestuur houdt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen rekening met de toekomstige levensverwachting van de verschillende groepen (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Er is sprake van een op de fondsspecifieke kenmerken toegesneden ervaringssterfte, bepaald door Willis Towers Watson. Dit resulteert in correctiefactoren voor ervaringssterfte. Op macroniveau is in Nederland, en daarom ook op ons fonds, een belangrijke maatregel van toepassing door de verplichting tot langer doorwerken, i.e. het levensaanpassingsmechanisme. Er vindt dan langer pensioenopbouw plaats en gepoogd wordt om de gemiddelde uitkeringsduur te bestendigen. Dit geldt naast de slapers ook voor de actieve deelnemers van ons fonds.

Het bestuur beschouwt het macro langlevensrisico als een verzekeringstechnisch risico behorende tot de categorie financiële risico's.

Uitbestedingsrisico

Het bestuur heeft de uitvoering uitbesteed van de pensioenregeling (rechten- en uitkeringen-administratie), het vermogensbeheer en de financiële administratie, maar blijft als bestuur eindverantwoordelijk voor deze processen en resultaten. Uitbesteding draait om de afweging van zelf doen versus door derden op structurele basisactiviteiten te laten verrichten. De beslissing tot uitbesteding is van strategische aard. Periodiek wordt deze beslissing herijkt. Aan uitbesteding zijn belangrijke voordelen verbonden zoals schaalvoordelen (kosten), hogere kwaliteit (specialisatie) en continuïteit, maar brengt ook risico's met zich mee. Het uitbestedingsrisico houdt onder andere in dat de uitvoerders mogelijk niet conform contractuele bepalingen, SLA en/of mandaat handelen met daaraan verbonden materiële nadelen.

Voor de uitbestede dienstverlening is door het fonds een drietal ISAE 3402 rapportages type II beoordeeld. Deze rapportages hebben betrekking op de inrichting en werking van de interne beheersing op het vlak van pensioenbeheer en financiële administratie, vermogensbeheer en financieel balansrisicomanagement. De ISAE 3402 type 2-rapportages zijn tijdig verstrekt en zijn door het bestuur beoordeeld en na uitleg door AZL en NNIP akkoord bevonden.

Het bestuur heeft gedurende het verslagjaar de inhoud van periodieke rapportages over financiële en niet-financiële prestaties beoordeeld.

IT-risico

In 2018 is een uitgebreid risico-assessment niet-financiële risico's uitgevoerd waarin onder meer specifiek aandacht is besteed aan de IT-risico's van het fonds. Aan de hand van de ingeschatte inherente risico's en de reeds aanwezige beheersmaatregelen is in beeld gebracht waar aanvullende actie wenselijk en noodzakelijk werd geacht. De uitvoering van deze acties heeft ertoe geleid dat alle geïdentificeerde risico's inmiddels op een toelaatbaar en acceptabel niveau liggen. De IT-risico's zijn verder onderdeel van de continue monitoring en onderdeel van de rapportage die op kwartaalbasis uit hoofde van risicomanagement plaatsvindt.

Crisisplan

Het bestuur heeft een crisisplan opgesteld als handelingsplan om adequaat en tijdig te reageren indien extreme situaties zich voordoen. Indien de dekkingsgraad zich bevindt onder de kritische dekkingsgraad zullen onvoorwaardelijke pensioenkortingen kunnen volgen. Na toepassing van deze beheersmaatregelen acht het fonds het netto risico als acceptabel.

Inherente beperkingen aan beheersings- en controlesystemen

De risicobeheersings- en controlesystemen zijn erop ingericht om een redelijke mate van zekerheid te bereiken ten aanzien van de identificatie en het beheersen van risico's. Deze systemen kunnen geen volledige zekerheid bieden voor het daadwerkelijk behalen van de strategische, operationele en financiële doelstellingen, noch kunnen de systemen alle fouten van materieel belang, fraudegevallen en het niet voldoen aan alle relevante wet- en regelgeving volledig voorkomen. Het bestuur heeft maatregelen getroffen om de impact van de genoemde risico's waar mogelijk terug te brengen tot een niveau dat past bij het gewenste risicoprofiel van het fonds.

Het bestuur neemt daarbij in aanmerking dat hierbij sommige risico's geheel of grotendeels buiten zijn invloedssfeer liggen zoals bijvoorbeeld demografische ontwikkelingen en ontwikkelingen op de financiële markten.

Terugblik IRM

In 2020 heeft het pensioenfonds de sleutelfuncties in verband met IORP II ingericht. De sleutelfunctiehouder risk is betrokken bij de voorbereiding van bestuursbesluiten en rapporteert op kwartaalbasis relevante wijzigingen in risico's.

De beleidsdekkingsgraad is in boekjaar 2020 met 2,2%-punt afgenomen van 97,0% ultimo 2019 naar 94,8% ultimo 2020. Het solvabiliteitsrisico is hierdoor toegenomen. De maandelijkse dekkingsgraad heeft, na de sterke daling in het eerste kwartaal van 2020, in de loop van het jaar een stijgende lijn laten zien.

Met betrekking tot niet-financiële risico's is er met name aandacht geweest voor de COVID-pandemie. De door de overheid getroffen maatregelen hebben gevolgen gehad voor de werkzaamheden van het pensioenfonds. De aanbeveling om werkzaamheden niet meer vanuit kantoor te verrichten hebben aanpassingen noodzakelijk gemaakt. Vooruitlopend op de aanbeveling van de overheid heeft het bestuur acties ondernomen naar kritische uitbestedingspartners om adequaat voorbereid te zijn op een situatie waarbij sprake zou zijn van een volledige lockdown. Zowel met AZL als uitvoerder van de deelnemersadministratie als NNIP als fiduciair manager is vanuit het pensioenfonds contact opgenomen om de noodzakelijke maatregelen in werking te stellen om de werkzaamheden in de situatie van een volledige lockdown te kunnen voortzetten. Met name ook het tijdig doen van pensioenuitkeringen heeft daarbij aandacht gekregen. Zowel bij AZL als NNIP zijn business continuity plannen in werking gesteld die de continuïteit van dienstverlening hebben moeten waarborgen. Bij beide uitbestedingspartners hebben deze plannen ervoor gezorgd dat werkzaamheden en processen ongestoord zijn voortgezet. Het bestuur en het bestuursbureau hebben eveneens de werkzaamheden ongehinderd kunnen voortzetten.

De belangrijkste risico's voor het fonds die verband houden met COVID-19 zijn enerzijds de gevolgen voor de financiële markten (met name rente en aandelenkoersen). Deze gevolgen komen direct tot uitdrukking in de dekkingsgraad van het fonds. En anderzijds de gevolgen voor en aanvullende maatregelen op het gebied van de continuïteit van de dienstverlening. Deze komen tot uitdrukking in verhoogde risico's m.b.t. continuïteit bij pensioenbeheer, bij vermogensbeheer en bij het bestuur zoals die onderdeel zijn van het risicoraamwerk. Daarnaast heeft het fonds als gevolg van COVID-19 extra aandacht besteed aan het liquiditeitsbeheer binnen het pensioenfonds om te zorgen dat er voldoende liquiditeit is om tijdig de pensioenuitkeringen te kunnen verrichten.

Het IRM-beleid is in 2020 aangepast in verband met de implementatie van de IORP II-richtlijn door het fonds. Het bestuur heeft, in verband met de aangekondigde opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever, besloten in 2020 nog geen eigenrisicobeoordeling uit te voeren.

Vooruitblik IRM

Vanuit de risicobeheerfunctie is een 'IRM-jaarplan 2021' opgesteld. De keuze van de werkgever met betrekking tot het al dan niet voortzetten van de uitvoeringsovereenkomst in 2022 is bepalend voor in 2021 en 2022 door het fonds te maken keuzes. Bij een opzegging moeten uitvoeringsalternatieven worden beoordeeld en volgt daaruit mogelijk een keuze. Bij een voortzetting van de uitvoeringsovereenkomst in 2022 dient het fonds zich voor te bereiden op het nieuwe pensioencontract. Belangrijke aspecten voor 2021 zijn daarnaast verdieping van IT-risico's, het risicobeheer rondom een eventuele collectieve waardeoverdracht en liquidatie en het uitvoeren van de eigenrisicobeoordeling.

Verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2019	1.248	955	937	3.140
Mutaties door:				
– Nieuwe toetreding	0	0	0	0
– Ontslag met premievrije aanspraak	-50	50	0	0
– Waardeoverdracht	0	-12	0	-12
– Ingang pensioen	-30	-26	92	36
– Afkoop	0	-2	-10	-12
– Overlijden	-9	-5	-35	-49
– Andere oorzaken ¹⁾	52	0	-3	49
Mutaties per saldo	-37	5	44	12
Stand per 31 december 2020	1.211 ²⁾	960	981	3.152

Specificatie pensioengerechtigden

	2020	2019
Ouderdomspensioen	680	652
Partnerpensioen	286	266
Wezenpensioen	15	19
	981	937

1) Dit betreft voornamelijk eliminaties van dubbeltellingen (van pakketten naar unieke telling).

2) Waarvan 52 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling wegens arbeidsongeschiktheid.

10. Samenvatting actuariel verslag

Technische voorzieningen

De TV bedragen ultimo 2020 489.340. De TV zijn vastgesteld op basis van de door De Nederlandsche Bank (DNB) voorgeschreven rentetermijnstructuur en de meest actuele grondslagen.

Premie

De gedempte kostendekkende premie in het verslagjaar bedroeg 12.577. De feitelijke premie bedroeg 13.239. Daarmee was de feitelijke premie dus hoger dan de gedempte kostendekkende premie.

Het bestuur heeft bij de vaststelling van de hoogte van de opbouw voor 2020 besloten om de opbouw lager dan mogelijk vast te stellen, voor extra herstelkracht van de financiële positie. Het maximale opbouwpercentage voor 2020 is gelijk aan 1,699%, het bestuur heeft besloten een opbouwpercentage van 1,642% te hanteren.

Vermogenspositie

Het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) van het pensioenfonds bedraagt 20.552, ofwel 4,2% van de TV en het vereist eigen vermogen (VEV) bedraagt 57.326 ofwel 11,7% van de TV. Het MVEV is voor het laatst per 31 december 2019 vastgesteld. De actuele dekkingsgraad ultimo 2020 is 99,7% en het eigen vermogen van het pensioenfonds -1.615. Het eigen vermogen is negatief.

Dekkingsgraden

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2020 94,8%.

Daarmee is de beleidsdekkingsgraad per eind 2020 lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. De beleidsdekkingsgraad is vastgesteld als het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden in de afgelopen twaalf maanden. Voor de vaststelling van de dekkingsgraden is een proces ingericht.

De reële dekkingsgraad – volgens de definitie in de Regeling Pensioenwet – van het pensioenfonds is per 31 december 2020 77,6%.

Resultaat verslagjaar

Het in 2020 behaalde resultaat van het fonds bedraagt 7.211. Dit positieve resultaat wordt grotendeels verklaard door het resultaat op beleggingen, de wijziging van de rentecurve ten opzichte van eind 2019 en het resultaat op premie.

11. Toekomstparagraaf

Begin 2020 heeft het bestuur geconcludeerd dat het pensioenfonds toekomstbestendig is. In die zin was er geen noodzaak voor het maken van een toekomstkeuze op korte termijn. Als de werkgever de uitvoeringsovereenkomst beëindigt, is een toekomstkeuze door het bestuur echter noodzakelijk. Sociale partners hebben in de afgelopen jaren verschillende keren het voornemen uitgesproken de pensioenuitvoering bij een andere pensioenuitvoerder onder te gaan brengen. Dat is ook gebeurd met betrekking tot de eerstvolgende beëindigingsmogelijkheid van de uitvoeringsovereenkomst per 1 januari 2022. De werkgever heeft de uitvoeringsovereenkomst echter nog niet opgezegd. Voor het pensioenfonds is deze voortdurende onzekerheid lastig. Dat betekent dat het pensioenfonds de aandacht moet hebben voor twee situaties: een mogelijk liquidatietraject indien de uitvoeringsovereenkomst daadwerkelijk wordt opgezegd en daarnaast het treffen van voorbereidingen voor het nieuwe pensioencontract.

Door sociale partners is nog geen keuze gemaakt over de pensioentoezegging in het nieuwe pensioencontract. Het is voor sociale partners ook nog niet duidelijk of het pensioenfonds een rol gaat spelen bij de implementatie en/of overgang naar het nieuwe pensioencontract en de daarbij gekozen pensioenuitvoerder. Vanuit het pensioenfonds is er bij sociale partners op aangedrongen een keuze te maken over het al dan niet voortzetten van de uitvoering van de pensioenregeling bij het pensioenfonds.

Voor het pensioenfonds is duidelijk dat sociale partners de pensioenuitvoering van het nieuwe pensioencontract niet wensen voort te zetten bij het pensioenfonds. Naar het zich laat aanzien zal de rol van het pensioenfonds bij de overgang naar het nieuwe pensioencontract zich beperken tot een zodanige facilitering dat een verlaging van pensioenen zoveel als mogelijk wordt vermeden. Het pensioenfonds houdt voortdurend contact met sociale partners zodat snel en adequaat kan worden gereageerd op eventuele keuzes van sociale partners. Daarnaast treft het pensioenfonds voorbereidingen voor het geval de werkgever de uitvoeringsovereenkomst per 1 januari 2022 opzegt en betreft in dat proces het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht.

Vastgesteld te Roermond, 14 juni 2021

Het bestuur

Dhr. R. Donders
(voorzitter)

Dhr. E. Bosman
(secretaris)

Dhr. G. Monsieur

Dhr. W. Koch

Verslag van de compliance officer

Binnen Pensioenfonds Rockwool zijn in het kader van compliance verschillende taken neergelegd bij de Compliance officer. In de rapportage daarover aan het bestuur zijn verschillende onderwerpen opgenomen die hieronder zijn weergegeven.

Door de Compliance Officer worden sedert 2016 registers bijgehouden voor de registratie/melding van;

- Verbonden personen;
- Meldingen gedragscode;
- Gemelde incidenten en
- Verklaringen betreffende de Gedragscode.

Nevenfuncties worden in bestuursvergaderingen besproken en op mogelijke belangenverstremgeling aldaar beoordeeld.

Integriteitbeleid

Het paritaire bestuursmodel heeft in zich dat sprake kan zijn van een dubbele loyaliteit die leidt tot belangenverstremgeling. Door de huidige samenstelling van het bestuur, er zijn geen bestuursleden die tevens werkzaam zijn bij de sponsor, is het gevaar van dubbele loyaliteit gemitigeerd. In het Integriteitbeleid is opgenomen dat in de periodieke bestuurlijke zelfevaluatie de dubbele loyaliteit of mogelijke belangenverstremgeling aan de orde wordt gesteld. Over 2020 is dit echter niet vastgelegd.

In het integriteitbeleid is opgenomen dat de regels van het integriteitbeleid van uitbestedingspartners vergelijkbaar dient te zijn met de normen die door het pensioenfonds zijn gesteld. Het bestuur heeft hierover gesproken in het kader van de Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA). Aan uitbestedingspartners AZL en NNIP wordt jaarlijks een verklaring hieromtrent gevraagd.

Een controle op (mogelijke) belangenverstremgeling wordt bij het aantreden van nieuwe bestuursleden door het bestuur gedaan. Door DNB worden kandidaat-bestuurders getoetst op deskundigheid en betrouwbaarheid.

Aanbeveling 2019:

- In de SIRA-bespreking tevens controle op integriteitsbeleid bij uitbestedingspartners uitvoeren en vastleggen. Dit is inmiddels geïnstitutionaliseerd.

Aanbeveling 2020:

- Jaarlijks de resultaten van de bespreking van mogelijke belangenverstremgeling vast te leggen.

Gedragscode

De Gedragscode van het pensioenfonds is in 2020 herzien. In de Gedragscode zijn verschillende verklaringen, toestemmings- en meldingsplichten opgenomen: verbonden personen verklaren zich initieel schriftelijk akkoord met de bepalingen van de Gedragscode en tevens jaarlijks, achteraf, dat zij zich in het verslagjaar daaraan hebben gehouden. In het verslagjaar heeft het bestuur de nieuw aangewezen sleutelfunctiehouders aangewezen als verbonden personen waarmee deze onder de werkingssfeer van de Gedragscode komen. Alle verbonden personen hebben in 2020 de verklaringen ondertekend.

Van AZL en NNIP zijn verklaringen ontvangen waarin is opgenomen dat alle medewerkers onderworpen zijn aan de Algemene Gedragscode van Nationale Nederlanden, waarop wordt getoetst door hun Compliance Officer en externe ISAE-auditor.

De beperkende maatregelen uit hoofde van Covid hebben ervoor gezorgd dat uitnodigingen voor fysieke evenementen door externe partijen in 2020 niet hebben plaatsgevonden. Deze bijeenkomsten door externe partijen niet of op een andere manier ingevuld: bijeenkomsten waren veelal digitaal. Hierdoor zijn effecten in de zin van de Gedragscode niet te verwachten.

Aanbeveling 2019:

- Het verdient aanbeveling om de nevenfuncties jaarlijks te agenderen en het daarvan gemaakte overzicht voor het jaarverslag aan de compliance officer ter hand te stellen.
Dit is inmiddels geïnstitutionaliseerd.

Aanbeveling 2020:

- Nu de beperkende maatregelen van Covid in 2021 hopelijk een einde zullen hebben, is het zinvol de focus op het volgen van de regels uit de Gedragscode in de komende periode goed op te pikken.

Incidentenregeling

Incidenten dienen te worden gemeld bij de Compliance Officer. In 2020 zijn zes meldingen gedaan van incidenten:

- Opmerkingen vanuit het pensioenregister: door AZL is hierop gereageerd. Het fonds heeft een melding gedaan bij de AFM;
- Een datalek: in overleg met de privacy officer en betrokkenen is dit afgehandeld;
- Verwerking van niet ingediende herverzekeringsclaims door AZL: de claims zijn alsnog ingediend en door de herverzekeraar uitbetaald;
- Uit een zogenaamde SUAG-analyse bleek een onjuiste administratie van een drietal arbeidsongeschikten: correcties, voor zover nodig, zijn inmiddels doorgevoerd;
- Een datalek bij AZL: AZL heeft de interne regels aangescherpt;
- Een normoverdragende brief van de AFM inzake het niet actief ter beschikking stellen van het pensioenreglement: het bestuur heeft hierover contact gezocht met de AFM. Naar aanleiding van dat contact is door het fonds een brief aan de AFM gestuurd. Daarop heeft de AFM de normoverdragende brief ingetrokken.

Klokkenluiderregeling

Over 2020 zijn geen meldingen ontvangen die onder de Klokkenluiderregeling vallen.

Algemene aanbeveling 2019

Aanpassing van paragraaf 4.2.2 van het huidige Integriteitsbeleid zou moeten worden overwogen, gezien de nieuwe bestuurlijke opzet.

Deze aanbeveling is overgenomen door middel van de wijziging van het integriteitbeleid in 2021.

Verslag van de Raad van Toezicht

Opdracht en werkwijze

Voor de werkwijze van de Raad zijn de wet alsmede het reglement leidend. Op grond daarvan heeft de Raad de volgende taken en bevoegdheden:

- Toezicht houden op het beleid van het Bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds;
- Toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het Bestuur;
- Verantwoording afleggen over de uitvoering van de taken en bevoegdheden aan het Verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

De Raad beoordeelt het functioneren van het fonds en het Bestuur. Daarnaast beoordeelt de Raad of de vereiste beleidsdocumenten, reglementen, regelingen en procedures aanwezig zijn en hoe deze tot stand zijn gekomen. Vervolgens wordt erop toegezien of de implementatie heeft plaatsgevonden en op welke wijze de opvolging en evaluatie plaatsvindt. De wijze waarop het Bestuur zijn rol invult, wordt in de beoordeling meegenomen. De Raad betreft de Code Pensioenfondsen bij de uitoefening van zijn taak.

De Raad neemt kennis van de notulen van de vergaderingen van het Bestuur, de notulen van commissies en van de informatie die op de portal aanwezig is. Desgewenst kan de Raad alle informatie opvragen die de Raad nodig acht.

De Raad heeft in 2020 zesmaal overleg gevoerd met (een delegatie van) het Bestuur. De Raad heeft zesmaal onderling overlegd. De Raad heeft daarnaast tweemaal vergaderd met het Verantwoordingsorgaan en heeft gesproken met de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Interne audit. Er is voorts frequent telefonisch contact geweest tussen de voorzitter van de Raad en de voorzitter van het Bestuur. Ten behoeve van de goedkeuring van het jaarverslag is een vergadering belegd met de accountant en certificerend actuaaris.

Verslag van de Raad van Toezicht

De Raad beoordeelt het functioneren van het fonds en het bestuur aan de hand van een aantal normen. Onderstaand zijn deze normen opgenomen alsmede de belangrijkste aanbevelingen van de Raad.

Follow-up bevindingen

De Raad rekent het tot zijn taak te beoordelen of en in hoeverre opvolging is gegeven aan eerdere bevindingen en aanbevelingen en de termijn waarbinnen dit gebeurt.

Het Bestuur heeft in december 2020 een overzicht verstrekt aan de Raad van de opvolging van de bevindingen en aanbevelingen van de Raad en van het Verantwoordingsorgaan.

De Raad constateert dat het merendeel van de bevindingen en aanbevelingen in 2020 is opgevolgd door het Bestuur. Vanwege de oriëntatie van het bestuur op de toekomst zijn echter niet alle aanbevelingen opgevolgd. De Raad constateert dat het bestuur de aanbevelingen die nog niet zijn opgevolgd, heeft opgenomen in de bestuurlijke kalender voor 2021.

Algemeen Beleid

Een pensioenfondsbestuur dient de doelstellingen van het fonds en de gehanteerde uitgangspunten, waaronder de risicohouding, (in overleg met andere organen) vast te stellen. Tevens dient het Bestuur een visie te hebben op een toekomstbestendige uitvoering.

Het Bestuur heeft in het verslagjaar opnieuw veelvuldig contact gehad met het Verantwoordingsorgaan, de sociale partners en de werkgever. Vanwege de oriëntatie op de toekomst zijn er verschillende scenario's bekeken. Vanuit die verschillende scenario's zijn ook de gevolgen voor de risico's van het fonds bezien. Voor de gevolgen is het Bestuur afhankelijk van de keuze van de werkgever. Deze heeft in het verslagjaar aangekondigd de uitvoeringsovereenkomst te willen beëindigen, maar heeft dat nog niet gedaan.

Omdat de nabije toekomst daarmee nog steeds onzeker is voor het fonds en mede afhankelijk is van de werkgever, blijft het noodzakelijk om in nauw contact met de werkgever, sociale partners en het Verantwoordingsorgaan te blijven.

Als de uitvoeringsovereenkomst niet wordt opgezegd door de werkgever, gaat het Bestuur zich met sociale partners richten op het nieuwe pensioencontract en het transitie FTK.

Governance

De structuur van een fonds dient zodanig te zijn dat goede besturing is geborgd. Het fonds dient de Code Pensioenfondsen te volgen (comply or explain). Het fonds zorgt ervoor dat de beleidsoverwegingen van het Bestuur steeds kenbaar zijn.

Het afgelopen jaar heeft het Bestuur in uitvoering van IORPII -wetgeving de sleutelfunctiehouders ingevuld. De sleutelfunctie Risicobeheer is uitbesteed, evenals de sleutelfunctie Actuarieel. De sleutelfunctiehouder Risicobeheer neemt waar nodig actief deel aan bestuursvergaderingen. De sleutelfunctie Interne Audit is bij een bestuurslid belegd. De Raad heeft gesprekken gevoerd met de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Interne Audit. De inrichting van de sleutelfunctie functioneert naar het oordeel van de Raad inmiddels goed. De sleutelfunctiehouders tonen aan hun taak nauwgezet in te vullen.

De Raad heeft de volgende observaties over de in de Code Pensioenfondsen genoemde thema's:

1. Vertrouwen waarmaken

Het Bestuur heeft tot taak de pensioenregeling als een "goed huisvader (m/v)" uit te voeren. Dit betekent: de regeling in ontvangst nemen, aanvaarden en beheren, de gelden beleggen, de pensioenen uitkeren en belanghebbenden informeren. In de huidige financiële omstandigheden voert het Bestuur de pensioenregeling naar beste kunnen uit. Vooral de uitkering van de nominale pensioenen staat nog steeds onder druk.

2. Verantwoordelijkheid nemen

Het bestuur neemt zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling. De eindverantwoordelijkheid ligt in alle gevallen bij het bestuur. Ook als er sprake is van uitbesteding van de uitvoering en ongeacht of de uitbesteding is geregeld via dienstverlening door derden, via uitbesteding aan derden of via uitbesteding van derden aan weer andere partijen. Het bestuur handelt zorgvuldig vanuit deze ketenverantwoordelijkheid en monitort de processen.

3. Integer handelen

De focus van het bestuur ligt op de toekomst van het fonds. De continuïteit in het bestuur is inmiddels beter geborgd en de langer zittende bestuurders handelen gezamenlijk naar de door hen gewenste cultuur. Hierin zijn zij pragmatisch en to the point. Het bestuur is aanspreekbaar en is helder en duidelijk over haar handelen. De contacten met de Raad en het Verantwoordingsorgaan zijn open en direct.

4. Kwaliteit nastreven

Het Bestuur handelt vanuit haar collectieve verantwoordelijkheid voor het eigen functioneren en evalueert zijn eigen functioneren. In een klein bestuur is het borgen van kwaliteit en actualiteit geborgd door de expert-bestuurders die ook op andere vlakken werken aan permanente educatie. Daarnaast is het Bestuur ook verantwoordelijk voor het functioneren van de fondsorganen. Gezamenlijk sturen op permanente educatie door in gezamenlijke sessies actualiteit te delen had ook in 2020 aandacht, onder

meer op het onderwerp toekomst en pensioenakkoord. Het bestuur heeft ook samen met de Raad geïnvesteerd in de onderlinge dynamiek en samenwerking

5. Zorgvuldig benoemen

Het fonds dient zorgvuldig te handelen bij (her)benoeming en ontslag, en dient voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het fonds te zorgen. Het bestuur is wat betreft leeftijd en geslacht onvoldoende divers samengesteld. Het Bestuur kan nadrukkelijker rekening houden met diversiteit in het Bestuur, maar heeft bij de herbenoeming van een bestuurder in het verslagjaar nadrukkelijk besloten geen wijziging in de huidige samenstelling door te voeren, vanwege de huidige ontwikkelingen op het gebied van de toekomst van het fonds. De Raad heeft het besluit van het Bestuur tot herbenoeming om die reden ook goedgekeurd. De Raad van Toezicht is wat leeftijd betreft onvoldoende divers samengesteld. Gegeven de ontwikkeling van het fonds is desondanks toch gekozen om een van de leden van de Raad her te benoemen. Het Verantwoordingsorgaan is zowel wat leeftijd als wat geslacht betreft divers samengesteld.

6. Gepast belonen

In het verslagjaar heeft het bestuur het beloningsbeleid geëvalueerd. De Raad vindt het beloningsbeleid onvoldoende consistent en heeft daarom geen goedkeuring aan het beloningsbeleid gegeven. Het Bestuur heeft aangegeven het beloningsbeleid in 2021 aan te passen aan de hand van de door de Raad gemaakte opmerkingen.

7. Toezicht houden en inspraak waarborgen

Het fonds waarborgt intern toezicht op de kwaliteit en integriteit van de bedrijfsvoering door een actieve en open houding naar de Raad van Toezicht. Er zijn regelmatig gezamenlijke vergaderingen en de bestuursstukken zijn beschikbaar. Ook in de gesprekken met het Verantwoordingsorgaan worden proactief de actuele onderwerpen en adviesvragen ingebracht.

8. Transparantie bevorderen

Het Bestuur beschrijft in het jaarverslag helder en duidelijk de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. Het Bestuur beschrijft hierin nog niet of en in hoeverre het pensioenfonds de gestelde doelen heeft bereikt.

Financiële opzet

Het fonds dient een deugdelijke financiële opzet te hebben, die zodanig is dat er een consistent geheel is tussen gewekte verwachtingen, financiering en de realisatie van voorwaardelijke toeslagen. De financieringsopzet dient toekomstbestendig te zijn.

Vanaf 2016 wordt voor de kostendekkende premie gerekend met een gedempte rekenrente op basis van de tienjarig gemiddelde DNB-rentetermijnstructuur.

Het afgelopen jaar is de rente verder gedaald. Hierdoor wordt het tienjarig gemiddelde van de DNB-rentetermijnstructuur steeds lager. Het gevolg hiervan is dat de pensioenopbouw van 2021 verder verlaagd is, tot 1,211%.

Bij de vaststelling van de hoogte van de pensioenopbouw heeft het bestuur alle belangen afgewogen.

Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

Een pensioenfonds dient een beleggingsbeleid te hebben dat in overeenstemming is met de verplichtingen van het fonds en de risicohouding. Per beleggingscategorie dient een Investment Case te zijn opgesteld. De beleggingsmandaten dienen in overeenstemming te zijn met het opgestelde beleid.

Het Bestuur heeft in 2020 met een strategisch beleggingsplan en een jaarlijks beleggingsplan gewerkt. Dit vindt de Raad positief. Deze plannen zijn verder verbeterd en sluiten gezien de beleggingshorizon van één jaar die is gekozen in verband met de toekomstoriëntatie van het fonds beter aan bij de eisen die aan dergelijke plannen gesteld mogen worden. De Raad constateert dat de financiële situatie waarin het fonds zich bevindt een blijvend aandachtspunt is. Positief is dat een kostenbeleid door het pensioenfonds is opgesteld waarin is vastgesteld hoe het fonds omgaat met kostenbeheersing, kosten transparantie en de beoordeling van kosten versus rendement en risico. De beleidscyclus waarbinnen het bestuur het beleggingsbeleid vaststelt, het beleid vertaalt naar uitvoering

en mandaten, de resultaten beoordeelt en vervolgens waar nodig bijstuurt is in 2020 verder verbeterd. Het proces voor het opstellen en evaluatie van investment cases is ingericht. De investment cases worden in het bestuur besproken en goedgekeurd. Verder is het beleid manager selectie, monitoring & evaluatie vastgesteld door het bestuur. De laatste stap waarin de mandatering wordt vastgelegd en het bestuur hierover besluit kan explicieter.

In 2018 is NNIP aangesteld als fiduciaire manager. De Raad stelt vast dat de performance van de dienstverlening een aandachtspunt bleef in 2020. De Raad constateert dat het bestuur hier aandacht voor heeft. De Raad blijft de wijze van werking volgen..

Uitbesteding

Een fondsbestuur dient een beleid te hebben met betrekking tot de uitvoering van activiteiten door derden. De selectiecriteria voor partijen waaraan werkzaamheden worden uitbesteed dienen helder te zijn alsmede de overwegingen die geleid hebben tot de keuze voor een bepaalde partij. Ook in geval van uitbesteding dient het Bestuur in control te zijn. De samenwerking met partijen (met inbegrip van adviseurs) waaraan werkzaamheden worden uitbesteed, dient op regelmatige basis te worden geëvalueerd.

Het fonds beschikt over een vastgelegd uitbestedingsbeleid. Het Bestuur moet de uitvoering van uitbesteedde activiteiten toetsen. Het Bestuur dient de uitbesteding te beoordelen aan de hand van ISAE 3402- en SLA-rapportages van zowel de pensioen- als de vermogensbeheerder. De Raad stelt vast dat de SLA-rapportages van de pensioenbeheerder in de bestuursvergadering zijn besproken. De rapportages van de vermogensbeheerder zijn door de beleggingsadviescommissie (BAC) besproken. De Raad stelt verder vast dat de ISAE-rapportages van zowel de pensioen- als de vermogensbeheerder door het bestuur zijn besproken en dat het bestuur hieruit conclusies heeft meegenomen in het jaarlijkse evaluatiegesprek. Waar nodig wordt actie ondernomen door het Bestuur. Tot slot stelt de Raad vast dat het Bestuur heeft geconcludeerd dat de scope van de ISAE-rapportages voor het fonds toereikend is. De sleutelfunctiehouder Audit geeft aan in zijn plan dat op dit gebied geen aanvullende onderzoeken nodig zijn.

Onderdeel van de beoordeling van de uitbesteding is de evaluatie van de partijen (met inbegrip van adviseurs) waaraan wordt uitbesteed. De Raad stelt vast dat in 2020 met alle relevante partijen evaluatiegesprekken zijn gevoerd.

Risicomanagement

Het Bestuur van het fonds is zich bewust van de risico's en zorgt voor een goede organisatie van een integraal risicomanagement.

De IRM-rapportage die op kwartaalbasis wordt opgesteld over de niet-financiële risico's is inzichtelijk. Eind 2020 is de vervolgstap gemaakt om de financiële risico's te integreren. Dit vindt de Raad positief. De Raad kan nog steeds onvoldoende herleiden of de risico's worden gekoppeld aan de onderwerpen op de bestuursagenda. Ook ziet de Raad de rol van de sleutelfunctiehouder Risicobeheer verschuiven naar een proactieve en gewenste risico-opinie op bepaalde bestuurs-onderwerpen. Een ander aandachtspunt is het bespreken en doorleven van de risico's in het bestuur, het bepalen van de vervolgstappen en de follow up daarvan. Dit is verbeterd maar blijft een aandachtspunt voor 2021.

Communicatie

Het fondsbestuur zorgt voor een adequaat communicatiebeleid, dat bij het fonds past. Het beleid dient er op gericht te zijn deelnemers meer pensioenbewust te maken en de verwachtingen van deelnemers te managen. Daarnaast is in een tijd waarin er veel ontwikkelingen zijn, zoals het nieuwe pensioenakkoord en ook door aanhoudende lage rente de mogelijkheid op korten die is vergroot, de communicatie naar deelnemers en de werkgever van belang. De effectiviteit van de communicatie dient periodiek te worden gemeten.

Ook in 2020 is er nadrukkelijk afstemming tussen het Verantwoordingsorgaan en het bestuur over de communicatie. De directe communicatie die het bestuur en het bestuursbureau voorstaat werd in dit jaar bemoeilijkt doordat het contact onderling als ook met deelnemers via online kanalen moest plaatsvinden. De ontwikkelingen binnen het fonds en de ontwikkelingen door de coronacrisis maakten het belang van communicatie niet minder groot. Omdat de crisis zich doorontwikkelde was er ook steeds de verwachting

het weer op de gewenste, directe, manier te kunnen uitvoeren. De nieuwsbrief kreeg hierdoor een prominentere plaats en hieraan is zorgvuldig aandacht besteed. Daarnaast hebben de contacten met onder meer de Vereniging Gepensioneerden Rockwool ook de aandacht van het Bestuur.

Het bestuur toont aan zich zo goed mogelijk in te leven in hoe belanghebbenden de diverse boodschappen op een juiste en heldere manier tot zich krijgen. Onder andere een door het Verantwoordingsorgaan voorgestelde klankbordgroep kijkt mee met de communicatie. Door de coronacrisis was het niet mogelijk om fysieke bijeenkomsten met deelnemers en gepensioneerden in te plannen. Wel is het Bestuur zich bewust van de noodzaak rondom de diverse wijzigingen om dan eventueel in online bijeenkomsten ruimte te bieden om de wijzigingen toe te lichten en vragen te beantwoorden.

Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft met belangstelling kennisgenomen van het verslag van de Raad van Toezicht. Het bestuur dankt de Raad van Toezicht voor zijn inspanningen in het verslagjaar. In de rapportage ziet het bestuur een bevestiging van de bestuurlijke stappen die ook in het afgelopen jaar gezet zijn om het pensioenfonds enerzijds toekomstbestendig te houden en anderzijds voor te bereiden op een opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de sponsor. Bij die stappen heeft de Raad van Toezicht in het afgelopen jaar nuttige feedback gegeven aan het bestuur. De discussies en beschouwingen over toekomstkeuzes bij verschillende scenario's heeft het bestuur als constructief ervaren. Een verdere intensivering van het overleg is noodzakelijk aangezien in 2021 ofwel keuzes moeten worden gemaakt ter voorbereiding op het nieuwe pensioencontract dan wel bij een keuze van de sponsor tot beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst. Het bestuur kijkt uit naar de samenwerking met de Raad van Toezicht hierbij.

Verslag van Verantwoordingsorgaan

1. Hoofdtaken verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan (VO) heeft als hoofdtaken:

- Het adviseren van het bestuur over de in de pensioenwet opgenomen onderwerpen. Er zijn geen aanvullende adviesbevoegdheden aan het VO toegekend.
- Het zorgdragen dat het bestuur verantwoording aflegt over:
 - Het handelen van het bestuur;
 - Het door het bestuur uitgevoerde beleid en;
 - De beleidskeuzes van de toekomst.

Jaarlijks wordt hierover een oordeel uitgesproken met onderstaand verslag. Gedurende het jaar wordt het handelen van het bestuur gevolgd. Indien nodig wordt direct toelichting gevraagd.

Het VO geeft in dit verslag een oordeel over het kalenderjaar 2020. De door de sociale partners in de pensioenovereenkomst vastgelegde inhoudelijke pensioenafspraken, inclusief de daarbij afgewogen belangen, maken geen deel uit van het vormen van het oordeel.

In het onderstaande verslag zal een verdere toelichting gegeven worden met onderbouwing, alsmede een aantal aanbevelingen.

2. Activiteiten/bronnen voor oordeelsvorming 2020

2020 kan gekenschetst worden als een uitzonderlijk jaar, als gevolg van het uitbreken van de Corona-pandemie. Het Bestuur heeft hierin maatschappelijk adequaat op geschakeld. Tevens is de intensiteit van het contact tussen het (dagelijkse) bestuur onderling en met de uitvoeringsinstanties vergroot.

De coronacrisis en de resulterende economische en financiële effecten hebben ertoe geleid dat gedurende het jaar de financiële positie van het fonds onder druk stond en dat korting van de pensioenafspraken dreigde.

Naar aanleiding van het voornemen van de werkgever om de uitvoeringsovereenkomst op te zeggen is er veel tijd besteed aan de toekomstverkenning van het fonds en is het Bestuur dienaangaande regelmatig in overleg getreden met de sociale partners, RvT, VO alsmede de VGR.

Daarenboven leidde het pensioenakkoord ertoe dat het Bestuur moest gaan nadenken over de gevolgen hiervan voor het fonds.

Al met al een jaar waarin het niet gemakkelijk was adequaat en zorgvuldig met alle belanghebbenden te communiceren.

Het VO spreekt haar waardering uit voor de extra inzet die het Bestuur heeft gedaan om alle geledingen mee te nemen in bovengenoemde onderwerpen.

De belangrijkste gebeurtenissen voor het VO in 2020 waren:

- Het VO heeft in 2020 drie reguliere vergaderingen gehad en één sessie voor het jaarverslag. Daarnaast heeft het VO verschillende keren aanvullend overleg gehad. Tijdens de reguliere vergaderingen dienen de notulen van de bestuursvergaderingen als belangrijkste input en daarnaast worden ook de andere gedeelde stukken besproken. De heer Reuling van het bestuursbureau neemt ook deel aan de reguliere vergaderingen, om direct vragen te beantwoorden en toelichting te geven; Daarnaast heeft het VO diverse malen via email standpunten gedeeld.

- Het VO heeft driemaal overleg gehad met het Bestuur en tweemaal met de Raad van Toezicht. Daarnaast heeft er diverse malen bilateraal overleg plaatsgevonden tussen de voorzitter van het VO en de voorzitter van het Bestuur en de voorzitter van de Raad van Toezicht.
- Begin 2020 heeft het VO een zelfevaluatie op haar functioneren uitgevoerd. De uitkomst daarvan is gedeeld met het Bestuur en de Raad van Toezicht.
- Begin 2020 heeft het VO kennisgenomen van en met het Bestuur gediscussieerd over de uitkomsten van de uitgevoerde ALM-light studie.
- In februari heeft het VO de Competentievisie Verantwoordingsorgaan Stichting Pensioenfonds Rockwool vastgesteld.
- Gedurende het jaar is het VO diverse malen door het Bestuur bijgepraat over de toekomstverkenning van het fonds, de stand van zaken ten aanzien van het overleg met werkgever en sociale partners, de mogelijke opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever en de daarmee samengaande mogelijk overgang naar een andere uitvoerder.
- In november heeft het VO met het Bestuur van gedachten gewisseld over de pensioen-opbouwkorting 2021 en de communicatie hierover naar de belanghebbenden.
- De zittingstermijn van de heer Kocken als vertegenwoordiger van de gepensioneerden in het VO liep per 1 juli 2020 af. Hij is door de gepensioneerden herkozen als VO-lid voor een termijn van drie jaar;
- De zittingstermijn van mevrouw Oostenbrink als lid van de RvT liep tot 1 juli 2020. Het VO heeft besloten mevrouw Oostenbrink opnieuw voor te dragen als lid van de RvT voor een termijn van vier jaar.

3. Uitgebrachte adviezen

In 2020 heeft het VO de volgende adviezen uitgebracht:

- Positief advies (maart 2020) over voorgestelde aanpassingen in het Reglement Verantwoordingsorgaan Stichting Pensioenfonds Rockwool ten aanzien van de zittingsduur van VO-leden (van drie naar vier jaar en dit te effectueren na wijziging van de statuten van het fonds) en de zelfevaluatie;
- In mei 2020 heeft het VO-advies uitgebracht over de voorgenomen wijziging van de uitvoeringsovereenkomst. Het VO adviseerde met name om:
 - De opzegtermijn aan te passen van drie naar ten minste zes maanden;
 - Afspraken met de werkgever vast te leggen over welke partij welk deel van de opzeg- en liquidatie kosten draagt bij opzegging van de overeenkomst;
 - Een bepaling op te nemen dat opzegging van de uitvoeringsovereenkomst alleen bij zwaarwegende redenen mogelijk is.
- Tot haar spijt heeft het VO moeten constateren dat het Bestuur dit advies naast zich neer heeft gelegd;
- Positief advies over de aanpassing/continuering van het Communicatiebeleidsplan (november 2020);
- Positief advies over de voorgenomen aanpassingen aan het beloningsbeleid (november 2020);
- Daarnaast heeft het VO heeft het Bestuur geadviseerd blijvend aandacht te besteden aan de kwaliteit van de communicatie. Communicatie die voor alle partijen, actieven, gepensioneerden en slapers begrijpelijk is vindt het VO zeer belangrijk. Mede daarom heeft het VO het Bestuur geadviseerd een klankbordgroep in het leven te roepen die meekijkt/leest bij voorgenomen communicatie. Het VO is verheugd te constateren dat het Bestuur dit advies heeft opgevolgd.

4. Oordeel over beleid en uitvoering

Het bestuur geeft in haar visie aan een stabiel en toekomstbestendig beleid te willen voeren en daarbij te streven naar draagvlak en vertrouwen. Het pensioenfonds wil letterlijk en figuurlijk dichtbij de deelnemers staan (uit ABTN 2019).

Binnen het beleid dat aan deze visie invulling moet geven, ziet het VO de volgende kritische elementen in de uitvoering:

- Stabiliteit en toekomstbestendigheid;
 - Professionalisering van het bestuur en van het risicomanagement;
 - Ontwikkelen van een visie op de toekomstbestendigheid van het fonds;
- Draagvlak en vertrouwen;
 - Samenwerking en communicatie met fondsorganen, met name RvT en VO;
 - Frequente communicatie naar alle geledingen;

Het VO heeft onder andere het verslag van Bevindingen van de RvT gebruikt als basis voor de beoordeling van het beleid en de uitvoering. Hierna wordt eerst de reactie van het VO op dit verslag besproken. Vervolgens wordt een korte eigen visie van het VO op het functioneren van het bestuur gegeven.

De RvT heeft haar bevindingen duidelijk weergegeven in haar verslag van bevindingen en daaraan heldere aanbevelingen gekoppeld. Het VO onderschrijft de bevindingen van de RvT. Het VO stemt in met de aanbevelingen van de RvT. Het VO is tevens van mening dat de ingezette positieve ontwikkeling is gecontinueerd en dat het Bestuur op belangrijke dossiers adequaat heeft gehandeld.

Het VO wil de volgende hoofdpunten uit de aanbevelingen van de RvT benadrukken:

- Het contact met de werkgever, sociale partners en het Verantwoordingsorgaan voort te zetten en daarin initiatief te blijven nemen, teneinde duidelijkheid te krijgen over de toekomst van het fonds en de juiste stappen te kunnen zetten in de toekomstige ontwikkelingen;
- De dialoog met de fondsorganen te blijven voeren over toekomstige ontwikkelingen en gezamenlijk te blijven werken aan een open, transparante en rol-zuivere wijze van werken;
- Ook in 2021 blijvend aandacht te houden in de communicatie voor de complexiteit van de diverse ontwikkelingen en hierbij ook specifiek rekening te houden met zoveel mogelijk duidelijkheid over de impact voor de individuele deelnemer en gepensioneerde;
- Het geschiktheidsprogramma voor het bestuur te actualiseren, ook met de specifieke invulling door de inrichting van de sleutelfunctiehouders (audit in bestuur);
- Een strategisch opvolgingsplan op te stellen, waarin is opgenomen hoe diversiteit in het bestuur gerealiseerd kan worden;
- In het jaarverslag te beschrijven of en in hoeverre het pensioenfonds de gestelde doelen heeft bereikt;
- Voldoende blijvende prioriteit aan risicomanagement te geven met een focus op werking van het in te voeren beleid en een aanvang te maken met de verdere uitwerking van de werking van de sleutelfunctiehouder en het vervuller schap Risicobeheer door een eerste Eigen Risico Beoordeling uit te voeren in 2021;
- De fondsorganen inzicht te geven in wat de premie de komende jaren voor effect heeft op de pensioenopbouw bij ongewijzigde voortzetting van het fonds versus bij overgang naar een ander fonds, dit met name voor de actieve deelnemers;
- Blijvende aandacht te houden voor de financiële situatie van het fonds, het beleggingsresultaat en de totale kosten vermogensbeheer;

Het VO had voor 2020 een aantal aandachtgebieden vastgesteld. Hierna wordt de visie van het VO op elk van deze punten toegelicht.

- Het toekomstplan van het pensioenfonds en de besluitvorming over de te maken keuzes;

Bevinding VO:

Het Bestuur houdt het VO goed op de hoogte van de stand van zaken inzake de toekomst (discussies) van het fonds. Gedurende het jaar is het VO diverse malen door het Bestuur bijgepraat over de toekomstverkenning van het fonds, de stand van zaken ten aanzien van het overleg met werkgever en sociale partners, de mogelijke opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever en de daarmee samengaande mogelijk overgang naar een andere uitvoerder.

- De kwaliteit van de communicatie naar alle belanghebbenden (deelnemers, gepensioneerden en slapers);

Bevinding VO:

Het VO is positief over de inspanningen die het Bestuur heeft genomen t.a.v. communicatie. Actuele informatie wordt gedeeld via nieuwsbrieven en de website. In een tijd waarin veel ontwikkelingen zijn, zoals het nieuwe pensioenakkoord, de door aanhoudende lage rente de mogelijkheid op korten is vergroot en het ontbreken van fysieke voorlichtings sessies door de coronacrisis is de (schriftelijke) communicatie naar deelnemers en de werkgever zeer van belang. Het VO adviseert het Bestuur ook in 2021 blijvend aandacht te houden in de communicatie voor de complexiteit van de diverse ontwikkelingen en hierbij ook specifiek rekening te

houden met zoveel mogelijk duidelijkheid over de impact voor de individuele deelnemer en gepensioneerde. Continuatie van het gebruik van de klankbordgroep wordt hierbij aanbevolen.

- De uitvoering van het risicomanagement;

Bevinding VO:

Het VO heeft geconstateerd dat er, mede met de invulling van de sleutelfunctiehouder, stappen zijn gezet en onderschrijft het advies van de RvT dat (pro-actief) risicomanagement een aandachtspunt blijft voor 2021.

- De samenwerking tussen fondsorganen.

Bevinding VO:

Het VO is positief over de inspanningen die het Bestuur heeft genomen om de samenwerking tussen de fondsorganen te verbeteren. Het VO ervaart de huidige samenwerking als open en goed.

5. Aanbevelingen

- Het tijdig informeren/aanleveren van stukken aan het VO bij adviesplichtige zaken en bij zaken waarbij het bestuur de mening van het VO van belang acht, zodat het VO voldoende voorbereidingstijd heeft om tot een gedegen oordeel te komen, blijft naar de mening van het VO, een aandachtspunt voor het Bestuur;
- Blijvend aandacht te besteden aan de kwaliteit en effectiviteit van de communicatie. Communicatie die voor alle partijen (actieven, gepensioneerden en slapers) begrijpelijk is en die (indien mogelijk) duidelijkheid geeft over de impact voor de individuele deelnemer en gepensioneerde;
- Niet een mogelijke opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever af te wachten, maar zich proactief en gedegen voor te bereiden op zowel:
 - De mogelijke opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever;
 - De gevolgen voortvloeiend uit het pensioenakkoord;
- Het contact met de werkgever, sociale partners en het Verantwoordingsorgaan voort te zetten en daarin initiatief te blijven nemen, teneinde duidelijkheid te krijgen over de toekomst van het fonds en de juiste stappen te kunnen zetten in de mogelijke toekomstige ontwikkelingen. Het VO merkt hierbij op dat voorbereidingen op de gevolgen en de te nemen acties voortvloeiend uit het pensioenakkoord hier onderdeel van zijn;
- De dialoog met de fondsorganen te blijven voeren over toekomstige ontwikkelingen en gezamenlijk te blijven werken aan een open, transparante en rol-zuivere wijze van werken.

6. Aandachtsgebieden voor 2021

De aandachtsgebieden voor 2021 van het VO zijn het volgen van de activiteiten van het bestuur op het vlak van:

- -De toekomstsituatie van het fonds en de tijdsge besluitvorming/voorbereiding van de te maken keuzes.
- -De kwaliteit en effectiviteit van de communicatie naar alle belanghebbenden (deelnemers, gepensioneerden en slapers);

10 juni 2021

J. Ruijters (Voorzitter)

K. Goossens

J. van der Meulen

C. Kocken

Reactie van het bestuur

Het bestuur spreekt dank en waardering uit voor de door het verantwoordingsorgaan verrichte werkzaamheden in 2020 en het positieve oordeel over het bestuur. In het bijzonder waardeert het bestuur de open en constructieve gesprekken met het verantwoordingsorgaan. Het bestuur herkent zich in de aandachtsgebieden die het verantwoordingsorgaan noemt en de aanbevelingen die het doet. De door het verantwoordingsorgaan genoemde onderwerpen zullen in het komende jaar regelmatig onderwerp van gesprek zijn. Uiteraard zal daarbij voldoende aandacht worden besteed aan de formele rol die het verantwoordingsorgaan heeft. Het bestuur ziet uit naar het voortzetten van de constructieve samenwerking met het verantwoordingsorgaan in de komende uitdagende periode.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming van het resultaat; in duizenden euro)

Activa	2020	2019
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Onroerende zaken	20.586	20.922
Zakelijke waarden	145.769	110.397
Vastrentende waarden	297.555	254.523
Overige beleggingen	20.259	35.562
	484.169	421.404
Herverzekeringsdeel voorziening arbeidsongeschiktheid [2]	1.517	1.332
Vorderingen en overlopende activa [3]	1.777	2.384
Liquide middelen [4]	869	311
	488.332	425.431

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2020	2019
Reserves		
- Algemene reserve [5]	-1.617	-8.826
Technische voorzieningen		
- Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [6]	487.823	432.306
- Voorziening arbeidsongeschiktheid [7]	1.517	1.332
	489.340	433.638
Kortlopende schulden [8]	568	491
Overlopende passiva [9]	41	128
	488.332	425.431

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2020	2019
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
- Directe beleggingsopbrengsten [10]	2.718	2.736
- Indirecte beleggingsopbrengsten [11]	54.959	64.590
- Kosten vermogensbeheer [12]	-689	-601
	56.988	66.725
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [13]	13.528	12.840
Overige baten [14]	0	0
Saldo van overdrachten van rechten [15]	34	13
Pensioenuitkeringen [16]	-7.542	-6.779
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [17]		
Wijziging rentecurve	-61.410	-62.726
Benodigde interesttoevoeging	1.433	877
Inkoop nieuwe aanspraken	-15.751	-13.521
Inkomende waardeoverdrachten	-105	-137
Uitgaande waardeoverdrachten	53	115
Vrijval excassokosten	226	204
Uitkeringen en afkopen	7.612	6.833
Actuarieel resultaat op sterfte	921	229
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	479	125
Actuarieel resultaat op mutaties	119	89
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	10.857	0
Correctie(s) begin- en eindstand deelnemersbestand	4	0
Voorziening onvoorwaardelijke indexatie	45	-25
	-55.517	-67.937

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2020	2019
Mutatie voorziening zieken [18]	-185	-14
Herverzekering [19]	705	-693
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [20]	-802	-806
Overige lasten [21]	0	-1
Saldo van baten en lasten	7.209	3.348
Bestemming van het resultaat		
Algemene reserve	7.209	3.348
	7.209	3.348

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2020	2019
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
– Bijdragen	13.528	11.146
– Uitkeringen uit herverzekering	1.702	678
– Overgenomen pensioenverplichtingen	105	114
	15.335	11.938
Uitgaven		
– Uitgekeerde pensioenen en afkopen, loonheffing, sociale premies en andere inhoudingen	-7.530	-6.770
– Overgedragen pensioenverplichtingen	-79	-94
– Premies herverzekering	-559	-1.624
– Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-873	-753
	-9.041	-9.241
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
– Directe beleggingsopbrengsten	2.718	2.736
– Verkopen beleggingen	49.168	42.249
	51.886	44.985
Uitgaven		
– Aankopen beleggingen	-56.974	-49.611
– Kosten vermogensbeheer	-632	-400
– Overige	-16	0
	-57.622	-50.011
Mutatie liquide middelen	558	-2.329
Saldo liquide middelen 1 januari	311	2.640
Saldo liquide middelen 31 december	869	311

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Stichting Pensioenfonds Rockwool is statutair gevestigd in Roermond. Het doel van Stichting Pensioenfonds Rockwool is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregelingen van ROCKWOOL B.V., Industrieweg 15 te Roermond.

Indien noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden is de rubricering van de vergelijkende cijfers aangepast. Dit heeft echter geen invloed op het vermogen en/of resultaat.

Toepassing Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgesteld in euro. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Opname van een actief of een verplichting / baten en lasten

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "vorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financiële actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerde opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerde opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Waardering

Algemene grondslagen

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de kostprijs, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld. Voor kortlopende vorderingen en schulden wordt de nominale waarde geacht een redelijke benadering te zijn van de reële waarde.

Aandelen, indirecte vastgoedbeleggingsfondsen en overige beleggingen

De beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet-beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Vastrentende waarden

De beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet-beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Derivaten

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van actuele marktparameters, zijnde de risicovrije rente op basis van de EONIA-curve. RJ610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Herverzekering

Arbeidsongeschiktheid

Het arbeidsongeschiktheidsrisico is herverzekerd. Indien er een arbeidsongeschiktheidspercentage van 35% of meer bestaat krachtens de WIA zal er een gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling worden verleend. Vanaf 80% is er een gehele vrijstelling.

Voorziening zieken

Het pensioenfonds houdt een IBNR (incurred but not reported) voorziening aan om te voorzien in de verwachte premievrijstelling de komende twee jaar. Deelnemers die ultimo 2020 al ziek zijn kunnen vanuit die situatie binnen twee jaar in de WIA terecht komen, waarbij aan hen vanaf dat moment premievrijstelling wordt verleend. Het fonds stelt de IBNR voorziening vast op de jaarrisicopremie arbeidsongeschiktheid op marktwaarde grondslagen, van de afgelopen 2 jaren, aangezien dit de verwachte last is die hieruit zal volgen.

Vorderingen overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Deze staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderinggrondslagen in de balans zijn opgenomen. De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de balans.

Algemene reserve

De jaarlijkse resultaten worden toegevoegd c.q. onttrokken aan de algemene reserve.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde per de balansdatum van de pensioenverplichtingen, volgens de opgebouwde rechtenmethode, inclusief de verstrekte toeslagen jegens deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en hun nagelaten betrekkingen, alsmede de verplichtingen uit hoofde van de premievrijstellingsregeling wegens arbeidsongeschiktheid. De berekening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Schattingwijziging

In 2020 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2020 met startjaar 2021. Het fonds is in 2020 overgegaan op deze nieuwe overlevingstafel. Het effect van deze schattingswijzigingen (inclusief nieuwe ervaringssterfte) op de technische voorziening ad € 10.857 is in 2020 als mutatie in het resultaat verwerkt.

Sterfte

Prognosetafel AG2020 (startjaar 2021). Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van de Willis Towers Watson 2018 ervaringssterfte welke is toegepast voor Stichting Pensioenfonds Rockwool.

Rente

De rentetermijnstructuur ultimo 2020 zoals gepubliceerd door DNB. Hiermee is rekening gehouden bij de waardering van de technische voorziening.

Rentetoevoeging: onder het FTK is de rentetoevoeging gelijk aan de 1-jaars rente. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2020 is deze rente gelijk aan -0,324% (2019: -0,235%).

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Leeftijden

Leeftijden worden in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar gesteld.

Wezenopslag

Voor niet ingegaan latent wezenpensioen wordt een voorziening getroffen ad 2% op de netto voorziening pensioenverplichtingen voor opgebouwd nabestaandenpensioen.

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 3% van de nettovoorziening (2019: 3%). In 2019 is de hoogte van de kostenvoorziening onderzocht. Vastgesteld is dat 3% van de nettovoorziening voldoet.

Gehuwdheid

Het nabestaandenpensioen is gebaseerd op een onbepaald partner systeem met een voor het fonds passende gehuwdheidsfrequentie. Deze is 100% op de pensioenleeftijd. Daarna wordt het bepaald partnersysteem gehanteerd.

Arbeidsongeschiktheid

De technische voorzieningen worden gelijkgesteld aan de contante waarde van de in totaal bereikbare aanspraken.

Voorziening zieken

Ter financiering van de schade van toekomstige arbeidsongeschiktheid voor huidige zieken wordt een reserve aangehouden ter grootte van de betaalde risicopremies in de twee voorafgaande jaren.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hieronder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten. Voor het onroerend goed wordt de netto huur verantwoord. De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen, indirecte vastgoedbeleggingsfondsen en overige beleggingen, obligaties en participaties in vastrentende beleggingsfondsen;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden alle kosten opgenomen die verband houden met het beheer en de administratie van de beleggingen.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar gereserveerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

De post overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Herverzekering

Het risico van arbeidsongeschiktheid en overlijden was in het verleden verzekerd bij Nationale-Nederlanden (tot 31-12-2016). Voor arbeidsongeschiktheid was er nog een uitlooprisico van 2 jaar (tot 31 december 2018) verzekerd bij Nationale-Nederlanden. Vanaf 2017 is het risico van arbeidsongeschiktheid en overlijden verzekerd bij Zwitserleven.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen inclusief afkopen.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Verbonden partijen

De organisatie en de werkwijze binnen het pensioenfonds is zodanig dat geen van de verbonden personen noch betrokkenen vanwege hun rol binnen het fonds kunnen beschikken over koersgevoelige informatie die vervolgens gebruikt kan worden voor privé transacties. De voor verbonden personen en betrokkenen beschikbare informatie is altijd openbaar.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds***Pensioenopbouw***

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen zijn opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorziening herrekend door toepassing van de actuele renteterminstructuur. Het effect van de verandering van de renteterminstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Voor de waardeoverdrachten die gedurende het boekjaar zijn uitgevoerd en afgerond, ontstaat een resultaat dat wordt toegerekend aan de periode waarop de overdrachten betrekking hebben.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

Dit betreft met name: correcties, technische winstdeling en overige baten.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Continuïteit

Het bestuur schat in dat het pensioenfonds de middelen heeft om het pensioenfonds in de nabije toekomst voort te zetten. Het bestuur is niet op de hoogte van materiële onzekerheden die aanleiding zouden kunnen geven tot twijfel over de continuïteit van het pensioenfonds. De jaarrekening is daarom gebaseerd op de aanname dat het pensioenfonds haar activiteiten zal voortzetten.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa**[1] Beleggingen voor risico pensioenfond's**

Categorie	Stand ultimo 2019	Aankopen/ verstrek- kingen	Verkopen uitlotingen (af)lossingen	Gerealiseerde en niet- gerealiseerde	Stand ultimo 2020
				koers- verschillen	
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingen	20.922	3.190	-20	-3.506	20.586
Zakelijke waarden					
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	110.397	25.532	-9.091	18.931	145.769
Vastrentende waarden					
Obligaties en andere vastrentende waarden	254.523	5.550	-2.090	39.572	297.555
Overige beleggingen					
Geldmarktfond'sen	35.562	22.701	-37.966	-38	20.259
Totaal belegd vermogen	421.404	56.973	-49.167	54.959	484.169

Er wordt niet belegd in premiebijdragende ondernemingen.

Het Blackrock Euro credit fond's en het geldmarktfond's van NNIP, het NN (L) Liquid fond's, maken gebruik van securities lending. Echter wordt het alleen voor het Blackcock credit fond's actief toegepast. Deze opbrengsten komen deels toe aan het betreffende fond's en maken daarmee deel uit van de waardering.

De investment manager van het beleggingsfond's heeft maatregelen ingeregeld om het tegenpartijrisico te mitigeren. Tevens gelden er stricte collateral criteria.

Methodiek bepaling marktwaarde

Level 1: De waarde van de beleggingen is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt

Level 2: Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.

Level 3: De waarde wordt direct of indirect vastgesteld aan de hand van de netto contacte waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingmethode worden vastgesteld, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.

Level 4: Andere geschikte methoden.

	Stand ultimo 2020	Stand ultimo 2019
Level 1	484.133	421.436
Level 2	89	125
Level 3	0	0
Level 4	0	0
Totaal belegd vermogen inclusief derivaten	484.222	421.561

De indeling naar level is gebaseerd op de beschikbare informatie van de beheerder van de beleggingsfondsen waarin rechtstreeks dan wel middellijk wordt geparticipeerd, zoals dat is geformuleerd in de daartoe strekkende prospectussen.

Om een beter inzicht te geven in de beleggingen zijn de cijfers met betrekking tot de beleggingen in 2020 opgesteld volgens het lookthrough-principe. Onderstaande tabel geeft een inzicht in de aansluiting met de balans en de risicoparagraaf.

	Stand ultimo 2020	Liquide middelen	Over- lopende intrest	Toepassing look- through	Stand ultimo 2020 conform risico- paragraaf
Onroerende zaken	20.586	0	0	6.302	26.888
Zakelijke waarden	145.769	0	17	-7.881	137.905
Vastrentende waarden	297.555	36	0	19.746	317.337
Overige beleggingen	20.259	0	0	-23.070	-2.811
Derivaten	0	0	0	4.903	4.903
	484.169	36	17	0	484.222

	2020	2019
[2] Herverzekeringsdeel voorziening arbeidsongeschiktheid (premie van afgelopen 2 jaar)	1.517	1.332
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Overige vorderingen		
– Zwitserleven (nog te ontvangen claims)	1.760	690
– Nog te ontvangen premie werkgever	0	1.694
– Overige vorderingen inzake beleggingen	17	0
Totaal vorderingen en overlopende activa	1.777	2.384
Bovenstaande vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4] Liquide middelen		
– ING Bank N.V.	833	153
– Depotbanken	36	158
	869	311
Liquide middelen staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. Op de rekening van de ING Bank N.V. is een 'intraday' kredietfaciliteit afgegeven van € 400.000,-.		
Totaal activa	488.332	425.431

Passiva**Reserves****[5] Algemene reserve**

Stand per 1 januari

Bij: uit bestemming saldo

2020**2019**

-8.826

-12.174

7.209

3.348

Stand per 31 december**-1.617****-8.826**

Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,2% (2019: 104,2%).

De strategisch vereiste dekkingsgraad op basis van de solvabiliteitstoets bedraagt 111,7% (2019: 112,0%).

De feitelijke dekkingsgraad is 99,7% (2019: 98,0%).

De dekkingsgraad is vastgesteld als het totaal eigen vermogen plus de totale technische voorzieningen gedeeld door de totale technische voorzieningen.

De beleidsdekkingsgraad is 94,8% (2019: 97,0%).

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend op basis van het twaalfmaands gemiddelde over 2020.

De dekkingsgraad ultimo 2020 is lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad en lager dan de vereiste dekkingsgraad. Het fonds verkeert daarom ultimo 2020 in een dekkingstekort en een reservetekort. Het ingediende herstelplan gaat uit van een volledig herstel ultimo 2025. Vanaf dat moment moet het fonds voldoen aan de vereiste dekkingsgraad en is het uit de situatie van een tekort.

Het fonds heeft gebruik gemaakt van de ministeriële mogelijkheid om de noodzakelijke pensioenverlagingen voor dit moment af te wenden. Er bestaat een risico op pensioenverlaging eind 2021, maar op basis van een gelijke ministeriële maatregel als 2020 en een verwachte dekkingsgraad boven 90% wordt dit niet verwacht. Indien de ministeriële regeling niet verlengd wordt, vergroot dit de kans op pensioenverlaging eind 2021.

	2020	2019
Technische voorzieningen		
[6] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	432.306	364.369
<i>Mutaties</i>		
Wijziging rentecurve	61.410	62.726
Benodigde interesttoevoeging	-1.433	-877
Inkoop nieuwe aanspraken	15.751	13.521
Inkomende waardeoverdrachten	105	137
Uitgaande waardeoverdrachten	-53	-115
Vrijval excassokosten	-226	-204
Uitkeringen en afkopen	-7.612	-6.833
Actuarieel resultaat op sterfte	-921	-229
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	-479	-125
Actuarieel resultaat op mutaties	-119	-89
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	-10.857	0
Correctie(s) begin- en eindstand deelnemersbestand	-4	0
Voorziening onvoorwaardelijke indexatie ¹⁾	-45	25
Stand per 31 december	487.823	432.306
[7] Voorziening arbeidsongeschiktheid²⁾	1.517	1.332
Totaal technische voorzieningen	489.340	433.638
De technische voorzieningen pensioenverplichtingen per 31 december zijn als volgt opgebouwd:		
Deelnemers	260.662	235.598
Gewezen deelnemers	81.920	71.491
Pensioengerechtigden	145.207	125.138
Voorzieningen arbeidsongeschiktheid en onvervaardelijke indexatie	1.551	1.411
	489.340	433.638

1) Het fonds heeft een voorziening opgenomen voor de onvoorwaardelijke indexatie van Anw-hiaatpensioenen die vóór 2007 zijn ingegaan.

2) In 2015 heeft het pensioenfonds besloten een voorziening voor Arbeidsongeschiktheid op te nemen. Hierbij is het herverzekeringscontract met Zwitserleven verwerkt in de balans, waarbij voor in de toekomst verwachte premievrijstellingen van nu als actief te boek staande deelnemers al worden meegenomen in de reserve. Het fonds houdt een Arbeidsongeschiktheidsvoorziening aan groot tweemaal de risicopremie arbeidsongeschiktheid van de afgelopen twee jaar (ad 819 en 698) op marktwaarde grondslagen om te voorzien in de verwachte premievrijstelling in de uitlooperperiode.

	2020	2019
[8] Kortlopende schulden		
Schulden met looptijd < 1 jaar		
– Uitkeringsgerechtigden	3	3
– Loonheffing en sociale lasten	149	138
– Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	111	102
– Vermogensbeheerkosten	305	248
	568	491
[9] Overlopende passiva		
– Raming accountantskosten	14	18
– Raming actuariskosten	23	22
– Raming administratiekosten	2	80
– Nog te muteren waardeoverdrachten	0	8
– Lopende interest liquide middelen	2	0
	41	128
Totaal passiva	488.332	425.431

Niet in de balans opgenomen activa

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico en het overlijdensrisico verzekerd bij Zwitserleven. In het contract is een winstdelingsregeling opgenomen. Dit betekent dat na beëindiging van het contract per 31 december 2021 een uitlooprisico van 2 jaar zal zijn. Hierna zal berekend worden of er sprake is van winstdeling. Op dit moment is een goede schatting van deze winstdeling niet mogelijk. Er is geen vordering opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Financiële positie 31-12-2020	UFR einde 2020	UFR primo 2021	UFR primo 2024
Vermogen	487.725	487.725	487.725
TV	489.340	495.436	515.980
Eigen vermogen	-1.615	-7.711	-28.255
Actuele dekkingsgraad	99,7%	98,4%	94,5%

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden, Raad van Toezicht en verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2020 zijn de volgende vergoedingen betaald:

	2020	2019
Betaalde vergoedingen bestuur, RvT en/of VO		
Bestuursvergoedingen	44	27
Vergoedingen Raad van Toezicht	31	35
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan	3	3
Totaal	78	65

Personeel

Gedurende het boekjaar 2020 had de stichting geen personeel in dienst.

Baten en lasten	2020	2019
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
[10] Directe beleggingsopbrengsten		
– Onroerende zaken	540	964
– Aandelen	2.211	1.797
– Banken	-33	-28
– Overige directe opbrengsten	0	3
	2.718	2.736
[11] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen:</i>		
– Onroerende zaken	-3.506	1.942
– Aandelen	18.931	19.755
– Obligaties en andere vastrentende waarden	39.572	43.072
– Overige beleggingen	-38	-179
	54.959	64.590

	2020	2019
[12] Kosten vermogensbeheer¹⁾		
– Beheerloon	-622	-545
– Doorbelasting vanuit pensioenuitvoeringskosten	-67	-56
	-689	-601
Hiernaast volgt een specificatie van de kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie.		
Kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie		
<i>Vastgoedbelegging</i>	-15	-12
<i>Aandelen</i>	-106	-65
<i>Vastrentende waarden</i>	-218	-149
<i>Overige beleggingen</i>	-15	-21
<i>Beheer-, bewaarloon en bankkosten</i>	-256	-286
<i>Advieskosten vermogensbeheer</i>	-12	-12
<i>Doorbelasting vanuit pensioenuitvoeringskosten</i>	-67	-56
Totaal kosten vermogensbeheer	-689	-601
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen	56.988	66.725
[13] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
<i>Periodieke premies</i>		
– Werknemersaandeel	5.229	4.963
– Werkgeversaandeel	8.299	7.877
	13.528	12.840
De premiebijdragen van werkgever en werknemers bedragen in totaal 32,6% (2019: 32,6%) van de premiegrondslag.		
De kostendekkende en feitelijke premies zijn als volgt:		
Kostendekkende premie (op basis van rentetermijnstructuur)	17.875	15.478
Feitelijke premie ²⁾	13.528	12.840
Gedempte kostendekkende premie	12.572	12.111

1) De kosten vermogensbeheer worden hier niet verantwoord op basis van 'look-through'. Aan deze kosten vermogensbeheer liggen nota's ten grondslag welke rechtstreeks aan het pensioenfonds worden gefactureerd en sluiten derhalve niet aan met de kosten zoals genoemd in het bestuursverslag. Het verschil komt tot uitdrukking in de transactiekosten welke in de beleggingen zijn verdisconteerd.

2) In deze premie is tevens de VPL regeling opgenomen ad € 297 (2019: € 345), waardoor een premie resteert van € 13.231 (2019: € 12.495) ter financiering van nieuwe aanspraken. Dit betekent dat de door het fonds ontvangen premie in 2020 niet kostendekkend is gelet op de kostendekkende premie. Gelet op de gedempte kostendekkende premie is de feitelijke premie wel kostendekkend.

De gedempte kostendeekkende premie wordt berekend op basis van de gedempte marktrente over een periode van 120 maanden en is als volgt samengesteld:

Inkoop voorwaardelijke opbouw

Opslag in stand houden vereist vermogen

Opslag voor uitvoeringskosten

2020	2019
10.710	10.185
1.285	1.324
577	602

12.572	12.111
---------------	---------------

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De kostendeekkende premie wordt berekend op basis van de rentetermijnstructuur waarop ook de TV voor risico fonds worden berekend, echter per 1 januari van het boekjaar en is als volgt samensteld:

Inkoop voorwaardelijke opbouw

Opslag in stand houden vereist vermogen

Opslag voor uitvoeringskosten

15.445	13.165
1.853	1.711
577	602

17.875	15.478
---------------	---------------

[14] Overige baten

Technisch resultaat

Afboeking kosten

0	0
0	0

0	0
----------	----------

[15] Saldo van overdrachten van rechten

– Overgenomen pensioenverplichtingen

– Overgedragen pensioenverplichtingen

105	114
-71	-101

34	13
-----------	-----------

[16] Pensioenuitkeringen

– Ouderdompensioen

– Partnerpensioen

– Wezenpensioen

– Afkoopsommen

-5.809	-5.262 ¹⁾
-1.659	-1.455
-17	-21
-57	-41

-7.542	-6.779
---------------	---------------

1) Vergelijkend cijfer aangepast; prpensioen ad -1 opgenomen onder "ouderdompensioen" (vorig jaar apart vermeld).

	2020	2019
[17] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	-55.517	-67.937
[18] Mutatie voorziening zieken	-185	-14
[19] Herverzekering		
Premies herverzekering	-1.367	-1.399
Uitkeringen herverzekering	1.887	692
Mutatie vordering uit hoofde van herverzekerde voorziening	185	14
	705	-693
[20] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
– Administratie AZL N.V.	-330	-318
– Overige administratiekosten	-150	-151
– Accountantskosten ¹⁾	-36	-39
– Actuariskosten	-129	-127
– Intern risicomanagement	-22	0
– Advieskosten	-9	-43
– Raad van Toezicht	-31	-34
– Bestuurskosten	-30	-22
– Opleidingskosten	-4	-11
– De Nederlandsche Bank	-28	-25
– Overige	-33	-36
	-802	-806
De kosten van het pensioenbeheer bedragen per deelnemer € 366,- (2019: € 369,-) waarbij het aantal deelnemers gelijk is aan de som van het aantal actieve deelnemers en de gepensioneerden.		
Indien de totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten worden verdeeld over alle actieve deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers, bedragen de kosten van het pensioenbeheer in 2020 per persoon € 254,- (2019: € 257,-).		
[21] Overige lasten		
Diversen	0	-1
Saldo van baten en lasten	7.209	3.348

1) Deze kosten bestaan uit de controle van de jaarrekening en andere controle werkzaamheden (controle administratieve basisgegevens en controle DNB-verslagstaten).

	2020	2019
Actuariële analyse van het saldo		
Beleggingsopbrengsten	56.988	67.602
Ontwikkeling rentecurve	-59.977	-62.726
Wijzigingen overlevingsgrondslagen	0	0
Premies	-2.791	-1.264
Uitkeringen	71	54
Resultaat herverzekering	0	0
Waardeoverdrachten	-18	-9
Resultaat kanssystemen	1.920	-353
Voorwaardelijke toeslagverlening	-9	0
Overige mutaties technische voorzieningen	11.025	44
	7.209	3.348

Bestemming van Saldo van baten en lasten (x € 1.000)

Het positieve saldo van baten en lasten van € 7.209 wordt ten gunste van de reserves gebracht.

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd. Conform de berekeningen van het vereist eigen vermogen in het actuariële rapport is de risicoparagraaf gebaseerd op basis van het doorkijkbeginsel (lookthrough-principe) en wordt er rekening gehouden met recente ontwikkelingen zoals het gebruik van de meest recente UFR en de aangepaste definitie van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad. Laatstgenoemde impliceert dat bij de berekening van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad vanaf het jaarwerk van 2015 rekening gehouden dient te worden met het totale vermogen en de totale technische voorziening. In de risicoparagraaf worden de afzonderlijke risico's van het vereist eigen vermogen gerelateerd aan de voorziening voor risico fonds. De impact van de aangepaste berekeningsmethodiek wordt afzonderlijk getoond. Onder het FTK zijn de voorschriften voor de berekening van het vereist eigen vermogen aangescherpt en wordt getoetst op basis van het vereist eigen vermogen gebaseerd op de strategische verdeling. De impact van de afzonderlijke risico's wordt tevens getoond voor het feitelijk vereist eigen vermogen omdat de vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke verdeling in het FTK onder andere een belangrijke rol speelt bij de korte termijn risicohouding van het fonds.

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is, wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Vanaf eind 2016 wordt geen rekening meer gehouden met eventuele additionele risico's. Hieromtrent heeft afstemming plaats gevonden met, bestuur, waarmerkend actuaris en DNB. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2020 van 111,7% en 2019 van 112,0%.

	2020		2019	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	496	0,1	4.537	1,0
Aandelen en vastgoed risico (S2)	49.269	10,1	43.703	10,1
Valutarisico (S3)	4.224	0,9	4.847	1,1
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	10.500	2,1	7.999	1,8
Verzekeringstechnisch risico (S6)	14.601	3,0	12.931	3,0
Liquiditeitsrisico (S7)	0	0,0	0	0,0
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	0	0,0	0	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-21.764	-4,5	-21.840	-5,0
Vereist eigen vermogen	57.326	11,7	52.177	12,0
Aanwezige dekkingsgraad		99,7		98,0
Beleidsdekkingsgraad		94,8		97,0
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,2		104,2
Strategisch vereiste dekkingsgraad		111,7		112,0
Feitelijk vereiste dekkingsgraad		113,3		112,4

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2020 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. In boekjaar 2020 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 94,8%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2019 van 97,0%, is de beleidsdekkingsgraad afgenomen met 2,2%-punt.

Renterisico

Het pensioenfonds loopt renterisico wanneer de rentegevoeligheid van de beleggingen ongelijk is aan de rentegevoeligheid van de verplichtingen. In het beleid is vastgelegd om de rentegevoeligheid van de verplichtingen (op marktwaarde) voor 60% met beleggingen af te dekken. Bij het bepalen van de rentegevoeligheid van de beleggingen wordt rekening gehouden met de rentegevoeligheid van bedrijfsobligaties en het benodigde resterende deel wordt opgebouwd met participaties in DMR fondsen. Rentegevoeligheden kunnen worden aangegeven met DV01 cijfers. De DV01 geeft de waardeverandering aan in het geval de rente met 1 basispunt (0,01%) daalt. Op basis van deze methodiek kan worden berekend dat het renterisico aan het einde van het verslagjaar voor 60,1% werd afgedekt. Het renterisico bedraagt daarmee 39,9%.

Totaal DV01 beleggingen (a)	€ 714
– Bedrijfsobligaties	€ 43
– DMR fonds L	€ 266
– DMR fonds XL	€ 405
Totaal DV01 verplichtingen (b)	€ 1.188
Totaal DV01 af te dekken verplichtingen	€ 713
Afgedekt renterisico (a)/(b)	60,1%

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief renteswaps) 22,5 (2019: 20,1)

Duratie van de vastrentende waarden (exclusief renteswaps) 1,8 (2019: 2,3)

Duratie van de pensioenverplichtingen 21,0 (2019: 20,6)

Het pensioenfonds dekt strategisch 60,1% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 60,1% op basis van de swapcurve is eind 2020 equivalent met een renteafdekking van 90,8% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 90,6% eind 2020.

Hoogte buffer

De buffer voor het strategisch renterisico bedraagt 496 (0,1%).

Aandelen en vastgoed risico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en vastgoed in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2020		2019	
	€		€	
Aandelen en vastgoed				
<i>Verdeling aandelen en vastgoed per categorie:</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	128.966	77,3%	97.466	74,2%
Opkomende markten (Emerging markets)	8.878	5,3%	7.302	5,6%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	29.041	17,4%	26.551	20,2%
	166.885	100,0%	131.319	100,0%

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch zakelijke waarden risico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het strategisch zakelijke waarden risico bedraagt 49.269 (10,1%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Het valutarisico wordt afgedekt in het Northern Trust CCF World Custom ESG EQ.

	2020		2019	
	€		€	
<i>Totaal beleggingen naar valuta exclusief derivaten</i>				
Euro	330.814	68,4%	311.282	73,8%
Amerikaanse dollar	102.212	21,2%	77.380	18,4%
Australische dollar	3.527	0,7%	2.953	0,7%
Canadese dollar	4.791	1,0%	4.100	1,0%
Britse pound sterling	5.907	1,2%	5.826	1,4%
Hong Kong dollar	4.293	0,9%	4.036	1,0%
Japane yen	13.270	2,7%	11.145	2,6%
Zuid-Koreaanse won	1.189	0,2%	937	0,2%
Singaporese dollar	1.137	0,2%	1.045	0,2%
Zuid-Afrikaanse rand	304	0,1%	388	0,1%
Zwitserse franc	4.494	0,9%	3.163	0,8%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	-23	0,0%	-6.992	-1,7%
Overig	12.307	2,5%	6.298	1,5%
	484.222	100,0%	421.561	100,0%

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het strategisch valutarisico 4.224 (0,9%).

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen en hoeft daarom geen buffers hiervoor aan te houden.

Kredietrisico

Voornamelijk wordt belegd via fondsen die aan de hand van mandaten gemanaged worden. Van de totale beleggingen ad. € 484.169 wordt € 463.910 direct belegd in beleggingsfondsen. Het overige ad. € 20.259 wordt belegd in geldmarktfondsen. Een van de aspecten daarbij is het beheersen van kredietrisico's. Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

De portefeuille Vastrentende waarden bevat beleggingsfondsen waarin het renterisico is afgedekt. Bij de balanspost Vastrentende waarden is een nadere toelichting opgenomen waaruit de verdeling van de portefeuille blijkt. Het kredietrisico heeft alleen betrekking op vastrentende waarden. Ultimo 2020 bedroegen de vastrentende waarden exclusief lopende intrest € 297.555.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar.

Een Europese AAA-rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2020		2019	
	€		€	
<i>Verdeling vastrentende waarden per kredietrisico:</i>				
AAA	77.239	24,2%	93.999	32,4%
AA	11.958	3,8%	10.694	3,7%
A	195.408	61,4%	157.808	54,4%
BBB	19.695	6,2%	16.552	5,7%
Lager dan BBB	478	0,2%	322	0,1%
Geen rating	12.559	4,0%	14.083	4,9%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	477	0,2%	-3.373	-1,2%
	317.814	100,0%	290.085	100,0%

	2020		2019	
	€		€	
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	20.259	6,4%	35.562	12,3%
Resterende looptijd > 1 < 5 jaar	0	0,0%	0	0,0%
Resterende looptijd >= 5 jaar	297.555	93,6%	254.523	87,7%
	317.814	100,0%	290.085	100,0%

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het strategisch kredietrisico van 10.500 (2,1%).

Verzekeringstechnisch risico

"Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

In verband met het langlevensrisico wordt aanvullend boven het hanteren van de prudente grondslagen, de voorziening toekomstige sterfteontwikkeling gevormd.

Hoogte buffer

De buffer voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 14.601 (3,0%).

Liquiditeitsrisico

Het fonds loopt het risico dat het niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om op het beoogde moment aan de pensioenuitkeringsverplichtingen te voldoen. Ten behoeve van risicomanagement dient het fonds rekening te houden met het liquiditeitsrisico, wat kan resulteren in het aanhouden van een reserve in het eigen vermogen. In het standaardmodel is de gevoeligheid van het vereist eigen vermogen voor het liquiditeitsrisico gelijkgesteld aan 0%. Dit gaat voor het fonds op daar de liquiditeitspositie goed is vanwege het feit dat:

- De inkomende premies ruim hoger zijn dan de uitkeringen;
- Het grootste deel van de beleggingen liquide is, wat inhoudt dat deze op zeer korte termijn kunnen worden verkocht tegen liquiditeiten.

Slechts een deel van de vastgoedportefeuille waarin het fonds belegt, betreft een gesloten fonds dat niet snel liquide gemaakt kan worden. Dit fonds wordt in gedeeltes verkocht.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2020		2019	
	€		€	
Vastgoed				
<i>Verdeling vastgoed per sector:</i>				
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	2.092	7,2%	-3.528	-16,9%
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	26.888	92,8%	24.450	116,9%
	28.980	100,0%	20.922	100,0%
<i>Verdeling vastgoed per regio:</i>				
Europa	26.888	92,8%	24.450	116,9%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	2.092	7,2%	-3.528	-16,9%
	28.980	100,0%	20.922	100,0%
Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken				
NORTHERN TRS DEV RE ES IND-A	20.497	99,6%	20.796	99,4%

	2020		2019	
	€		€	
Totale beleggingsportefeuille				
<i>Verdeling beleggingsportefeuille naar regio:</i>				
Europa	295.016	60,9%	263.918	62,6%
Noord-Amerika	123.964	25,6%	103.658	24,6%
Azië	31.847	6,6%	23.105	5,5%
Opkomende markten	30.326	6,3%	30.802	7,3%
Overig	977	0,2%	1.193	0,3%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	2.092	0,4%	-1.115	-0,3%
	484.222	100,0%	421.561	100,0%
Aandelen				
<i>Verdeling aandelenportefeuille naar bedrijfstak:</i>				
Financiële instellingen	18.440	12,7%	16.601	15,0%
Informatietechnologie	31.962	21,9%	19.222	17,4%
Industriële ondernemingen	12.065	8,3%	8.993	8,1%
Niet-cyclische consumentengoederen	9.179	6,3%	7.640	6,9%
Cyclische consumentengoederen	18.093	12,4%	11.667	10,6%
Gezondheidszorg	17.776	12,2%	13.079	11,8%
Energie	3.704	2,5%	4.985	4,5%
Nutsbedrijven	4.033	2,8%	3.338	3,0%
Telecommunicatie	12.949	8,9%	9.539	8,6%
Vastgoed	3.911	2,7%	3.638	3,3%
Basisindustrieën	5.765	4,0%	4.381	4,0%
Andere sectoren	28	0,0%	1.685	1,5%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	7.864	5,3%	5.629	5,3%
	145.769	100,0%	110.397	100,0%
De indeling naar categorie en regio is gebaseerd op de beschikbare informatie van de beheerder van de beleggingsfondsen waarin rechtstreeks dan wel middellijk wordt geparticipeerd.				

	2020		2019	
	€		€	
Grote posten: zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in zakelijke waarden.				
Northern Trust EMK MKT CSTM EQU IN-E EUR	8.471	5,8%	7.712	7,0%
Northern Trust CCF World Custom ESG EQ I EUR	137.298	94,2%	102.685	93,0%
Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden:				
BLACKROCK EUR CORP BD IX-INS	0	0,0%	63.964	22,2%
ISHARES EU CR BD I(IE)-IEURA	70.805	23,8%	0	0,0%
NN Duration Matching Fund (L) - D	125.359	42,1%	110.676	38,2%
NN Duration Matching Fund (XL) - D	101.390	34,1%	79.883	27,5%
Grote posten: overige beleggingen van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen:				

	2020		2019	
	€		€	
Overige beleggingen				
NN (L) Liquid EUR - B Cap EUR	20.259	100,0%	35.562	100,0%
	20.259	100,0%	35.562	100,0%

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van de strategische portefeuilles. In het VEV-rapport dat in 2011 door SZW naar buiten is gebracht, wordt het actief beheer risico op hoofdlijnen beschreven.

Het VEV voor actief beheer wordt bepaald als het maximale verlies door actief beheer dat met een waarschijnlijkheid van 2,5% binnen een jaar kan optreden.

Het risicoscenario voor actief beheer is voornamelijk alleen op het aandelenrisico (beursgenoteerde aandelen) van toepassing. Aangezien het pensioenfonds geen actief beheer voert, hoeft hiervoor geen buffer aan te worden gehouden.

Diversificatie- en correlatie-effect

Bij de becijfering van het totale vereist eigen vermogen dient gebruikt gemaakt te worden van de wortel formule. Hierdoor is het totale vereist eigen vermogen kleiner dan de optelsom van de afzonderlijke buffers. In de wortel formule wordt namelijk verondersteld dat niet alle risico's zich op hetzelfde moment zullen voordoen (diversificatie). Wel wordt uitgegaan van een positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico, het aandelen- en vastgoedrisico en het kredietrisico. Per saldo heeft dit een risico-verlagend effect. Bij het pensioenfonds is dit voor de strategische beleggingsportefeuille –€ 21.764.

Indirect zijn er beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in aangesloten ondernemingen.

Vastgesteld te Roermond, 14 juni 2021

Het bestuur

Dhr. R. Donders
(voorzitter)

Dhr. E. Bosman
(secretaris)

Dhr. G. Monsieur

Dhr. W. Koch

Overige gegevens

Financiering

De financiering is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst met de werkgever ROCKWOOL B.V. In het verslagjaar bedroeg de pensioenpremie 32,6% van de premiegrondslag.

Herverzekering

Vanaf 2017 is het risico van arbeidsongeschiktheid en overlijden verzekerd bij Zwitserleven.

Statutaire resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de resultaatbestemming. Het saldo van baten en lasten wordt gemuteerd in de reserves.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Rockwool te Roermond is aan Ernst & Young Actuarissen B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Rockwool zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.575.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 105.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de met uitzondering van de artikelen 131, 132 en 133.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor zes achtereenvolgende jaareinden.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Rockwool is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 14 juni 2021

drs. C.D. Snoeks AAG

verbonden aan Ernst & Young Actuarissen B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Rockwool

Verklaring over de jaarrekening 2020

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds Rockwool ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020 van Stichting Pensioenfonds Rockwool te Roermond gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2020;
- de staat van baten en lasten over 2020; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Rockwool zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- voorwoord;
- bestuursverslag boekjaar 2020;
- verslag van de compliance officer;
- verslag van de raad van toezicht;
- verslag van Verantwoordingsorgaan;
- overige gegevens;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten.

Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Groningen, 14 juni 2021

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.D.M. Plomp RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2020 van Stichting Pensioenfonds Rockwool

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Bijlage

Lijst van nevenfuncties

Bestuur

Rico Donders:

- Voorzitter Pf Staples
- Directeur Donders Management BV

Guido Monsieur:

- Geen

Erwin Bosman:

- Bestuurslid De Nationale APF
- Bestuurslid Stak VEP surplus Stork
- Voorzitter StiPP
- Directeur Pensum B.V.
- Docent Actuarieel Instituut

Werner Koch

- Manager Pf AFM i.l.
- Bestuurslid Pf Blue Sky Group
- Sleutelfunctiehouder Interne Audit Nedlloyd Pensioenfonds
- Directeur KFAM B.V.

Raad van Toezicht

Harald de Valck:

- Directeur bestuursbureau SPW

Inge Nijhuis:

- Expert klantmanager vermogensbeheer PGGM
- Lid RvT Pensioenfonds Medewerkers Apotheken

Margreet Oostenbrink:

- Voorzitter Pf SNS Reaal
- Lid RvT Bpf van de Bouwnijverheid
- Voorzitter RvC Fairtrade Original B.V.
- Lid Bestuur Stichting Fair Trade Original
- Lid RvT SWK groep
- Directeur Movinc B.V.

Beleggingsadviescommissie

Walther Schapendonk:

- Bestuurslid Pf Openbare Bibliotheken
- Bestuurslid Bpf Schoonmaak- en glazenbewassingsbedrijf
- Voorzitter beleggingsadviescommissie Bpf Vlakglas
- Bestuursondersteuning vermogensbeheer Pf Bisdommen
- Directeur W.L.M. Schapendonk B.V.

Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet waaronder grondslagen, het beleidskader (premie-, toeslag- en beleggingsbeleid) en de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling voorziening pensioenverplichtingen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

Asset Liability Management-studie (ALM-studie)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effectentypisch gedragstoezicht.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals zakelijke en vastrentende waarden.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde (DNB) dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding van activiteiten door de pensioenfondsen.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Code pensioenfondsen

Deze Code, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, bevat normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code komt voor pensioenfondsen in de plaats van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur, die de Stichting van de Arbeid in 2005 heeft gepubliceerd. De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast geven de aanbevelingen, convenanten en Codes van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid richting aan de governance: wat houdt goed bestuur van pensioenfondsen in en hoe houden betrokkenen daar toezicht op.

Collateral

In onderpand gegeven zekerheden ter dekking van aangegane marginverplichtingen –dit betreft de verplichting van beleggers om een waarborgsom in geld of dekking in de vorm van effecten te storten bij hun bank of commissionair bij het schrijven van opties of andere afgeleide producten– welke voortkomen uit hoofde van de aangegane derivatenpositie(s).

Commodity

Beleggingsklasse die betrekking heeft op grondstoffen.

Contante waarde

De waarde die op dit moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

Dekkingsgraad

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het vermogen) van het fonds aan de ene kant en de waarde van de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen (de verplichtingen) van het fonds aan de andere kant. Zijn er evenveel bezittingen als verplichtingen, dan is de dekkingsgraad 100%. Het fonds kent twee verschillende dekkingsgraden: de marktwaarde dekkingsgraad en de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad (ook wel FTK-dekkingsgraad genoemd). De DNB-dekkingsgraad is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve (met ingang van 30 september 2012 de UFR-curve en drie-maands-middeling en tussen 31 december 2011 en 30 september 2012 een drie-maands-gemiddelde rentecurve). De marktwaarde-dekkingsgraad wordt gebruikt in het beleidskader van het fonds en wordt vastgesteld op basis van de markrentte. Tot 31 december 2011 was deze dekkingsgraad gelijk aan de DNB-dekkingsgraad. Vanaf 1-1-2015 is in het kader van het nFTK nog een derde dekkingsgraad "de beleidsdekkingsgraad" vastgesteld.

De Nederlandsche Bank

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere de navolging van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijis of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, futures contracten en forward contracten. Ook valutatermijncontracten worden als derivaten aangemerkt.

DNB dekkingsgraad

Dit is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve.

Doorsneepremie

De premie die voor de deelnemers uniform is vastgesteld zonder rekening te houden met individuele verschillen in leeftijd, burgerlijke staat of geslacht.

Duration

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Duration-mismatch

Dit is het verschil in duration tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen.

Effectentypisch gedragtoezicht

Gedragtoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragtoezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten. Een ander onderwerp van aandacht van het gedragtoezicht is de consumentenbescherming. Effectentypisch gedragtoezicht onderscheidt zich van prudentieel toezicht dat wordt uitgeoefend door De Nederlandsche Bank.

Emerging Markets

Opkomende markten.

Enhanced Index-fonds

Fonds dat verbeterde indexering pogingen doet om bescheiden extra rendement te genereren ten opzichte van indexfondsen door geringe afwijkingen te nemen ten opzichte van de onderliggende index.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Benaming van het nieuwe toezichtregime dat vanaf 1 januari 2007 van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. Het Financieel Toetsingskader (FTK) heeft de Actuariële Principes Pensioenfondsen (APP) vervangen. Het FTK is opgenomen in de op 1-1-2007 in werking getreden Pensioenwet.

Op 1-1-2015 is een nieuw Financieel Toetsingskader in werking getreden.

Forward curve

Geeft de toekomstige renteniveaus weer zoals die berekend kunnen worden op basis van de huidige curve.

Franchise

Het deel van het pensioengevend salaris dat voor de pensioenberekening buiten beschouwing wordt gelaten. Dit deel wordt geacht door de AOW-uitkering voldoende van pensioen te worden voorzien.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en eventuele medewerkers van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijk informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Haalbaarheidstoets

Toets die in het nFTK jaarlijks moet worden uitgevoerd. De haalbaarheidstoets toetst de financiële opzet van het fonds en toetst of het verwachte pensioenresultaat voldoet aan de door het fonds zelf gestelde normen (onder meerdere scenario's).

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van (extra hoge) risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdens- en invaliditeitsrisico's (risicoherverzekering).

Indexatie

Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip "toeslag".

ISAE 3402-rapportage

Een ISAE 3402-rapportage is een audit, uitgevoerd door een auditor naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie. Een ISAE 3402-rapportage kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Langlevenrisico

Het risico dat het fonds loopt dat een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht.

Marktwaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dat moment verkocht zou worden.

Marktwaarde dekkinggraad

Dit is de dekkinggraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de marktrente. Deze marktwaardedekkinggraad wordt gehanteerd voor beleidsbeslissingen (zoals premievaststelling en toeslagverlening).

Middelloodsysteem

Pensioensysteem waarbij aan het einde van de deelneming toe te kennen pensioen is gerelateerd aan de gemiddelde pensioengrondslag over de gehele periode van deelneming aan de pensioenregeling.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen, en vaak ook voor wezenpensioen.

nFTK

Nieuw Financieel Toetsingskader. Zie Financieel Toetsingskader.

Ouderdomspensioen

Pensioen, bestemd voor de financiële verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overlevingstafel

Statistisch overzicht met betrekking tot onder meer sterftekans per leeftijd van een groep personen, zoals bijvoorbeeld alle mannen in de bevolking van Nederland. Overlevingstafels kunnen worden vastgesteld door het Actuarieel Genootschap (AG) of het Centraal

Bureau voor de Statistiek (CBS). Een voorbeeld van een overlevingstafel is de tafel Gehele Bevolking Mannen (GBM), respectievelijk Gehele Bevolking Vrouwen (GBV) in Nederland over de waarnemingsperiode 2000-2005. Deze tafels (GBM en GBV 2000-2005) zijn door het AG vastgesteld en worden dan ook aangeduid als de AG-tafels.

Over/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Overrente

Het positieve verschil tussen het inkomensrendement van het fonds en de rekenrente.

Partnerpensioen

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de (huwelijks) partner en eventuele ex-partner na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenfederatie

Organisatie die de gemeenschappelijke belangen behartigt van aangesloten Nederlandse pensioenfondsen. De Pensioenfederatie is voortgekomen uit een samenwerking van de koepels voor ondernemingspensioenfondsen (OPF), beroepspensioenfondsen (UvB) en bedrijfstakpensioenfondsen (VB).

Pensioengrondslag

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Dit is het voor het pensioen meetellende salaris (inclusief ploegentoeslag) minus de franchise.

Pensioenovereenkomst

De arbeidsvoorwaardelijke afspraken tussen de werkgevers(organisaties) en de werknemers(organisaties) welke betrekking hebben op pensioen. De pensioenovereenkomst is onderdeel van de arbeidsovereenkomst.

Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenregister

Een register dat het burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Het register laat bovendien zien waar het pensioen is opgebouwd en waar de burger terecht kan voor meer informatie. Het pensioenregister is op 6 januari 2011 in werking getreden.

Pensioenresultaat

De maat van koopkrachtbehoud van de nu opgebouwde pensioenen.

Pensioenwet

De wet die vanaf 1 januari 2007 de voormalige Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) vervangt.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft eerst de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen en later de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor goed pensioenfondsbestuur. Deze waarborging voor goed bestuur (principes voor goed pensioenfondsbestuur en vanaf 1-1-2014 de Code Pensioenfondsen) is verankerd in de op 1 januari 2007 in werking getreden Pensioenwet.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen.

Principes voor goed pensioenfondsbestuur

Aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid voor de besturen van pensioenfondsen om te komen tot goed pensioenfondsbestuur. De principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn verankerd in de Pensioenwet en hebben betrekking op de onderdelen: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid en functioneren van het bestuur, verantwoording alsmede intern toezicht. Deze Principes zijn vanaf 1 januari 2014 vervangen door de Code Pensioenfondsen.

Prognosetafel

Een overlevingstafel die gebruikt wordt in de actuariële praktijk, of voor de vaststelling van de technische voorziening, waarbij modelmatig rekening gehouden is met de verwachte toekomstige verbetering van de levensverwachting.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effectentypisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Real Estate

Onroerend goed.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde vermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden (voorziening pensioenverplichtingen) wordt uitgegaan. In het Financieel Toetsingskader wordt de rekenrente bepaald op basis van de rentetermijnstructuur (marktwaarde).

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Risicobudget

Het risicobudget (ook wel tracking error genoemd) is een statistische maatstaf (standaard deviatie) voor het toegestane risico in de beleggingsportefeuille als geheel. Indien het risicobudget gelijk is aan 7 en het verwachte rendement is 5, dan is er een redelijk grote kans (67%) dat het te realiseren rendement tussen -2 (5 - 7) en 12 (5 + 7) ligt. Per beleggingscategorie worden tracking errors

vastgesteld die de verwachte spreiding van de rendementen voor die categorie aangeven. De gewogen som van deze tracking errors moet gelijk zijn aan het totaal risicobudget.

Risicobudgettering

Risicobudgettering is het vaststellen van de wijze waarop het vastgestelde risico budget zo efficiënt mogelijk over de verschillende beleggingscategorieën en vermogensbeheer kan worden verdeeld.

Risicoherverzekering

Het herverzekeren door een pensioenfonds van bepaalde risico's die dat pensioenfonds niet zelf op een verantwoorde wijze kan dekken. Hierbij gaat het vooral om risico's die betrekking hebben op overlijden en arbeidsongeschiktheid. Zie ook: herverzekering.

Security lending

Security lending is het uitlenen van aandelen en obligaties voor een vastgestelde periode aan derden in ruil voor een geldelijke vergoeding. Doordat het economische eigendom bij de uitlener blijft, wordt er geen koersrisico gelopen.

Service Level Agreement (SLA)

Beschrijving van overeengekomen dienstverlening tussen partijen bij uitbesteding van bedrijfsprocessen, inclusief de rechten en plichten van partijen ten aanzien van het overeengekomen kwaliteitsniveau van de te leveren diensten en/of producten.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Zie ook het begrip dekkingsgraad.

Swaprente

Het tarief waartegen op de geld- en kapitaalmarkt leningen met verschillende looptijden worden geruild.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van een pensioenuitkering of aanspraak op pensioen, gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven toeslagregeling.

De toeslagregeling van Stichting Pensioenfonds Rockwool is voorwaardelijk. Dit betekent dat het bestuur jaarlijks een besluit neemt of de financiële middelen van het fonds toereikend zijn om per 1 januari van enig jaar wel of geen of slechts een gedeeltelijke toeslag te verlenen.

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Tracking error

Risico maatstaf die weergeeft hoe groot de kans is dat het rendement afwijkt van de benchmark. De tracking error is gelijk aan de standaarddeviatie van deze afwijkingen. Een hoge tracking error betekent veel kans op een rendement ver onder of boven de benchmark.

Uitkeringsovereenkomst

Een uitkeringsovereenkomst is een overeenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering. Op grond van de Pensioenwet is dit een van de drie toegelaten pensioensystemen.

Uittredingsregelingen

Verzamelnaam voor regelingen voor vervroegde uittreding, zoals VUT-, VRIP en andere voortijdige vertrekregelingen.

Uitvoeringsovereenkomst

Overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds omtrent de uitvoering en financiering van de pensioenovereenkomst. In de uitvoeringsovereenkomst is onder meer vastgelegd: de wijze waarop en de termijnen waarin de verschuldigde premie moet worden voldaan, de uitgangspunten en procedures met betrekking tot de besluitvorming over vermogenstekorten en vermogenoverschotten dan wel winstdeling, de voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt, de procedures bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichting door de werkgever; en de wijze waarop de premie wordt vastgesteld en het Betalingsvoorbehoud van de werkgever.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Het format van het pensioenoverzicht waarin de uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid eenduidig wordt gepresenteerd. De bedoeling is dat alle pensioenuitvoerders hetzelfde format hanteren waardoor de pensioenoverzichten eenvoudig naast elkaar te leggen zijn en de (gewezen) deelnemers de bedragen uit de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar op kunnen tellen en een duidelijk beeld van de financiële situatie bij pensionering krijgen.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

Valutatermijncontracten

Dit is een contract voor het afdekken van valutarisico. In dit contract wordt vooraf afgesproken tegen welke prijs en op welke datum de valutaposities worden verrekend.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals obligaties. Andere vormen van vastrentende waarden zijn onderhandse leningen en hypotheken.

Verantwoordingsorgaan

Orgaan waaraan het bestuur van het pensioenfonds jaarlijks verantwoording moet afleggen. In dit orgaan zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s) vertegenwoordigd.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Voorziening pensioenverplichtingen

Dit is de, met inachtneming van de actuariële grondslagen (rekenrente, kansstelsels en kostenopslagen), vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de verkregen aanspraken door het pensioenfonds van de oude werkgever aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever, waarvoor de deelnemer in de nieuwe pensioenregeling extra deelnemersjaren verkrijgt (in eindloonregelingen) dan wel extra pensioenaanspraken krijgt toegekend (in middelloonregelingen).

Wezenpensioen

Een tijdelijke uitkering die wordt uitgekeerd aan de kinderen (tot een bepaalde leeftijd) na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Wortel formule

Maakt onderdeel uit van het standaardmodel waarop het vereist eigen vermogen van het fonds wordt bepaald.

Zakelijke waarden

Aandelen en onroerende zaken. Onder onroerende zaken wordt verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in op dat terrein gespecialiseerde al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.